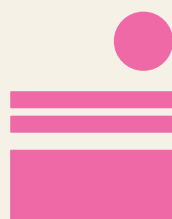

Svenska
Barnboksinstitutets
BOKPROVNING

Barn- och ungdomsboksutgivningen 2025

BOKPROVNING

Bokprovningensdokumentation 2026

© Svenska Barnboksinstitutet (SBI)
Odengatan 61
113 22 STOCKHOLM
Tel. 08-54 54 20 50
e-post: info@barnboksinstitutet.se

Formgivning: Hanna S. Larsson
Svenska Barnboksinstitutet, 2026

Begreppet Bokprovning är varumärkesskyddat av Svenska Barnboksinstitutet.
ISSN 1652-5566

INNEHÅLL

Välkommen till årets Bokprovning!

BOKUTGIVNING OCH BOKBRANSCH

- 5 Från läskris till bokboom! Utgivningsåret 2025
- 8 Utplockat och inzoomat
- 11 Vad belönas? Utgivningsårets barnlitterära priser och utmärkelser | Malin Nauwerck
- 15 Den egenfinansierade debutanten. Personliga erfarenheter, vidare verksamhet och en uppfylld dröm | Tuva Haglund
- 20 AI – allt vanligare, men fortfarande farlig | Amanda Idberg
- 22 Nytolkning, återanvändning och produktifiering av klassikerna | Helena Ahlin och Malin Nauwerck
- 26 På andra sidan QR-koden | Tyra Sörlien
- 28 Hur mår den digitala utgivningen av barn- och ungdomsböcker? | Amanda Idberg
- 30 Vuxenböcker på Svenska Barnboksinstitutet | Sofia Gydemo

TEMATISKA FÖRDJUPNINGAR

- 31 Från klassråd till diktatur. Berättelser om despotism och demokratins sönderfall | Amanda Idberg
- 35 Skogen slår tillbaka | Helena Ahlin
- 38 Pappersrevanschen – från spredges till textilcollage | Malin Nauwerck
- 40 Vampyrerna reser sig ... igen! | Karin Wennblom
- 42 "Din vilja är min lag." Nakenbilder och problematiskt sex | Sofia Gydemo
- 44 Retroreferenser och blinkningar. Den som vet, vet | Amanda Idberg
- 46 Gravskändning eller livsnerv?
Kyrkogårdar, mangamyter och återbruk i serieutgivningen | Åsa Warnqvist
- 54 Mer från Bokprovningbordet
- 58 Bokstäver, gurkor och kapybaror. En översikt av barnämnesorden 2025
- 64 Litteraturlista övriga texter

68 Statistik

Välkommen till årets Bokprovning!

Barn- och ungdomslitteraturen har en särskild förmåga att fånga upp pågående strömningar, aktuella frågor och konflikter i det omgivande samhället. Genom den årliga Bokprovningen följer vi på Svenska Barnboksinstitutet utvecklingen över tid och lyfter varje år fram tendenser i utgivningen som är framträdande, aktuella eller av andra skäl intressanta. En ambition för året har varit att utifrån hela utgivningen bidra med perspektiv till några av de diskussioner som präglade det offentliga samtalet under 2025. Det handlar bland annat om frågor om kulturarv och kanon, hybridförlagens utveckling, AI:s genombrott i produktion och bildskapande, liksom oron för en framtid präglad av kris och krig, och en förnyad längtan tillbaka till naturen och den fysiska boken.

Varje år bjuder vi in en gästföreläsare att ta sig an ett särskilt tema och i år föll valet på SBI:s egen Åsa Warnqvist, docent i litteraturvetenskap och seriefantast. Hon tecknar en bred och insiktsfull bild av årets tecknade serier – en litteraturkategori som följer sina egna regler. I utgivningen finner hon bland annat reinkarnerade gudar, Kalle Anka och Lucky Luke, och en motsägelsefull hållning inom en pågående debatt om vad det betyder när nya illustratörer förvaltar och förändrar någon annans original.

Som vanligt återfinns den samlade statistiken över utgivningen längst bak i rapporten.

Välkommen till årets genomgång av barn- och ungdomsboksutgivningen i Sverige!

Malin Nauwerck, redaktör för Bokprovningen 2026

BOKUTGIVNING OCH BOKBRANSCH

Från läskris till bokboom! Utgivningsåret 2025

Utgivningsåret 2025 präglades av en tydlig vändning uppåt. Totalt inkom 2 335 titlar till Svenska Barnboksinstitutet, vilket är 153 fler än föregående år – en ökning med 7 procent. Det är en relativt brant uppgång och ett brott mot den nedåtgående och utplanande trend som präglat det senaste decenniet.

Tillväxten syns framför allt inom breda kategorier som bilderböcker, faktaböcker och ungdomsböcker. Samtidigt ligger utgivningen av mellanåldersböcker, kapitelböcker och tecknade serier i princip stilla, eller minskar något. Mindre och smalare kategorier såsom poesi, samlingar, sångböcker och dramatik omfattar fortsatt relativt få titlar.

Tydligt är att det är fler böcker som översätts till svenska, publiceras på andra språk än svenska och utkommer i nyutgåva. Den översatta utgivningen 2025 ökade med 10 procent jämfört med 2024, en ökning som framför allt omfattar översättningar från engelska och de nordiska språken. Böcker publicerade direkt på engelska har samtidigt femdubblats jämfört med förra året – en stor andel är lättläst och många titlar är omarbetade klassiker. Förlag som tydligt har ökat sin utgivning mellan 2024 och 2025 inkluderar till exempel Goboken (från 14 till 54 titlar), Tukan (från 55 till 69 titlar), Egmont (från 25 till 36 titlar) och Bonnier Carlsen (från 92 till 114 titlar, där Pixi-böcker står för en stor del av ökningen).

Varför sker då denna ökning?

En viktig förklaringsfaktor är de omfattande läsfrämjande satsningar som genomförts under året. Statsbidraget höjdes från 176 till 480 miljoner kronor och breddades till att omfatta hela utbildningskedjan: från förskolan till gymnasiet. Av Svenska Förläggareföreningens försäljningsstatistik, vilken omfattar cirka 80 procent av den totala försäljningen, framgår att barn- och ungdomslitteraturen under 2025 omsatte 1 miljard kronor. I rapporten beskriver branschaktörer en ”statsstödd barnboksboom” och ”dopad barnboksförsäljning” (s. 14).

Ett tydligt läsfrämjarspår märks också i ökningen av lättläst och pedagogiskt inriktad litteratur. Inom faktaboksutgivningen syns till exempel fler och längre bokserier riktade till tidiga läsare och inköpskanaler som skolor och bibliotek. Ett exempel är det för året nystartade förlaget Easy Peasy Publishing med en relativt omfattande lättläst utgivning riktad mot just dessa målgrupper. Samtidigt är det värt att notera att kulturpolitiska satsningar på kulturkanon och läslistor inte har satt något direkt avtryck i utgivningen under året.

Den mest påtagliga förändringen finns i översatta förstaupplagor, det vill säga titlar inte tidigare utgivna i Sverige, som har ökat med hela 40 procent. En möjlig förklaring är en pågående internationalisering av barn- och ungdomslitteraturen, inte minst via digitala plattformar och läsgemenskaper som Booktok, där engelskspråkig litteratur snabbt får genomslag och efterfrågan. I sammanhanget är det värt att notera att böcker som har blivit viralt populära ofta behåller sina engelska titlar i svensk översättning.

En möjlig förklaring är en pågående internationalisering av barn- och ungdomslitteraturen, inte minst via digitala plattformar som Booktok, där engelskspråkig litteratur snabbt får genomslag och efterfrågan.

Parallellt med denna utveckling fortsätter den författarfinansierade utgivningen att vara betydande. Dit räknas dels egenutgivare, dels hybridförlag där författaren erbjuder utgivningstjänster, men också är den som betalar för utgivningen och därmed står för risken. Den expansion av hybridutgiven litteratur som skett de senaste åren lyftes redan i förra årets Bokprovning (s. 7–9). Även om just hybridförlagens utgivning minskade något 2025, rör det sig ändå om närmast en fördubbling av antalet titlar sedan 2021.

Under året har hybridförlagens affärsmodell debatterats både i Sverige och utomlands. Efter en granskning i SVT under 2024 utfärdade Författarförbundet en varning mot Lava förlag – den största hybridaktören inom barn- och ungdomslitteraturutgivningen – som sedan hävdades i september 2025 efter dialog med förlaget. Vad som framför allt efterfrågas av debattörer och fackliga organisationer är större transparens i avtal och beskrivningar på hemsidor. Men debatten blottar också en mer djupgående motsättning kring vad som är ett bokförlags syfte, och en kritisk inställning till hybridförlagens själva affärsidé, där det är författaren snarare än läsaren, som är konsument.

Utgivningen 2025 visar, liksom 2024, ett tydligt samband mellan egen- och hybridutgiven barnlitteratur och AI-genererade illustrationer. Samtidigt pågår ett bredare teknologiskt skifte där generativ AI håller på att bli ett integrerat verktyg i produktionsprocessen. Den alltså starkt levande viljan att ge ut sin egen bok, liksom den ökande försäljningen i den fysiska bokhandeln, pekar på den tryckta bokens fortsatta motståndskraft i ett digitalt landskap. Men utvecklingarna samverkar också, som när snabb produktion av internationellt hajpade titlar möjliggörs genom AI-assisterade översättningar, vilka i ökande utsträckning når yngre läsare via den fysiska bokhandeln. Samtidigt kan en gryende polarisering mellan olika typer av aktörer anas i branschen; mellan de som använder AI för att arbeta storskaligt, internationellt och för att effektivisera sina operativa processer, och de som arbetar småskaligt med det mänskliga ögat och den mänskliga handen i centrum.

Sammantaget präglas utgivningsåret 2025 av en tydlig expansion där flera krafter verkar samtidigt. Ökade offentliga satsningar på läsning, en växande internationalisering och digitalt drivna trender samspekar med en fortsatt stark efterfrågan på den fysiska boken. Parallellt med en ökad användning av AI i produktionen syns också en motrörelse där det materiella, handgjorda och taktila får förnyad betydelse. Tillsammans pekar dessa utvecklingslinjer mot en bransch i förändring. Men också på en optimism som är påtaglig.

Referenser

- Andersson, Annika. ”Författarförbundet häver varningen mot hybridförlaget Lava”. *Svensk Bokhandel*, 5 september 2025, <https://www.svb.se/nyheter/forfattarforbundet-haver-varningen-mot-hybridforlaget-lava/4389350>. Hämtad 25 mars 2026.
- Berglund, Karl. ”Generativ AI och den litterära kulturen”, *Finsk tidskrift* 3–4/2025, <https://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1966321/FULLTEXT01.pdf>. Hämtad 5 mars 2026.
- Klingberg, Per. ”Vilda västern i hybridbokbranschen”. *Göteborgs-Posten*, 4 augusti 2023, <https://www.gp.se/kultur/kulturdebatt/vilda-vastern-i-hybridbokbranschen.a5ef95f6-8e85-4ff4-89d3-913943e5c88a>. Hämtad 17 mars 2026.
- Määttä, Jerry. ”AI/Asimov. Om litteraturen och de artificiella intelligenserna”. *Tidskrift för litteraturvetenskap* 2025:4 (s. 94–121). <https://doi.org/10.54797/tfl.v55i4.64893>
- Nauwerck, Malin och Amanda Idberg. ”Robotar berättar. Det barnlitterära genombrottet för AI i Sverige”. *Tidskrift för litteraturvetenskap* 2025:4 (s. 60–93). <https://doi.org/10.54797/tfl.v55i4.61403>
- Svenska Bokhandlareföreningen och Svenska Förläggareföreningen. *Bokförsäljningsstatistiken 2025 ... och utvecklingen de senaste åtta åren 2018–2025*. <https://forlaggare.se/wp-content/uploads/2026/03/Bokforsaljningsstatistiken-2025.pdf>. Hämtad 25 mars 2026.
- Sveriges Radio, ”Rekordsiffror för utländska böcker: ’Så stort’”. 8 mars 2026. <https://www.sverigesradio.se/artikel/rekordsiffror-for-utlandska-bocker-sa-stort>. Hämtad 25 mars 2026.

Utplockat och inzoomat

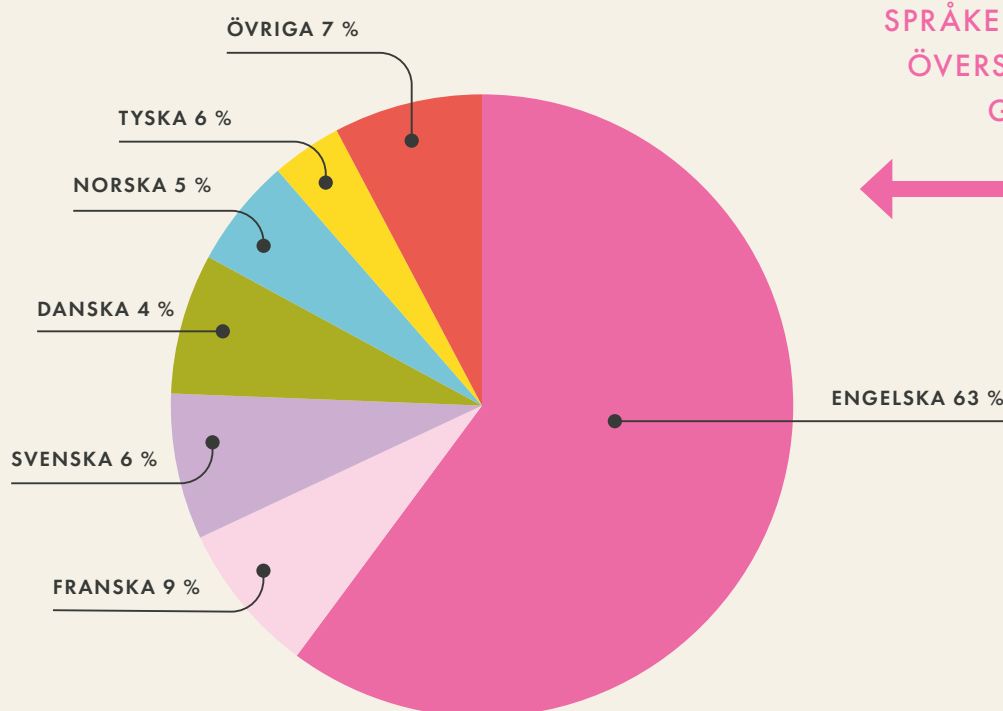
Psst. Vill du djupdyka i statistik, och veta mer om titlar som nämns på detta uppslag? Gå till litteraturlistan och statistikbilagan i slutet av rapporten.

Vem skriver mest av vad?

- 70 % av upphovspersonerna till tecknade serier är män.
- 77 % av upphovspersonerna till bilderböcker är kvinnor.
- Jämnast fördelning mellan kön sett till upphovspersoner är det i mellanåldersböcker.

Vem publicerar flest böcker?

1. Bonnier Carlsen
2. Tukan
3. Rabén & Sjögren
4. Nypon förlag
5. Hegas

DE STÖRSTA
SPRÅKEN VARIFRÅN
ÖVERSÄTTNINGAR
GJORTS 2025

Dansken kommer!

Antalet böcker översatta från danska ökade 2025 med 25 procent, från 40 till 50 titlar. En betydande andel av de danska översättningarna är lättlästa ungdomsböcker utgivna av Easy Peasy Publishing, nio författade av Marie Duedahl. Bland översättningarna finns också flera bokserier och tecknade serier, samt profilerade och prisvinnande titlar. Till exempel Jakob Martin Strids *Den fantastiska bussen* som visar upp lite frihetlig dansk kultur när det gamla hippie-lejonet Tolstoj och hans getkompis Pierre delar på en joint.

GENRE: DE TRE STORA

Fantasy Rysare Thrillers

Fler böcker på andra språk

134 titlar med text på andra språk än svenska utkom 2025 – en ökning med 50 böcker från året innan.

Minsta kategorierna 2025

Dramatik: 2 titlar
Sångböcker: 4 titlar
Poesi: 10 titlar

Lättlästa mellanåldersböcker och ungdomsböcker – är det någon skillnad?

Lättlästa böcker utgör cirka en fjärdedel av den totala mellanålders- och ungdomsboksutgivningen. En skillnad i förhållande till övrig (icke-lättläst) utgivning är fler pojkar och män i huvudrollerna. I ungdomsböckerna finns också en synlig skillnad i fråga om miljöer och innehåll. De lättlästa ungdomsböckerna utspelar sig oftare på landsbygden än i städer och handlar om bilsport, EPA-kultur och jakt snarare än om sociala skillnader, sorg, magi och parallella världar (se även Bokprovning 2025, s. 34–35). Motsvarande uppdelning mellan lättläst och övrigt är inte framträdande i mellanåldersböckerna – de handlar i båda fallen om familj, skolan och det övernaturliga, mysterier, hundar och fotboll, vilket tyder på att lättlästa ungdomsböcker i högre grad riktas till en specifik målgrupp.

Text på svenska, men titlar på engelska ...

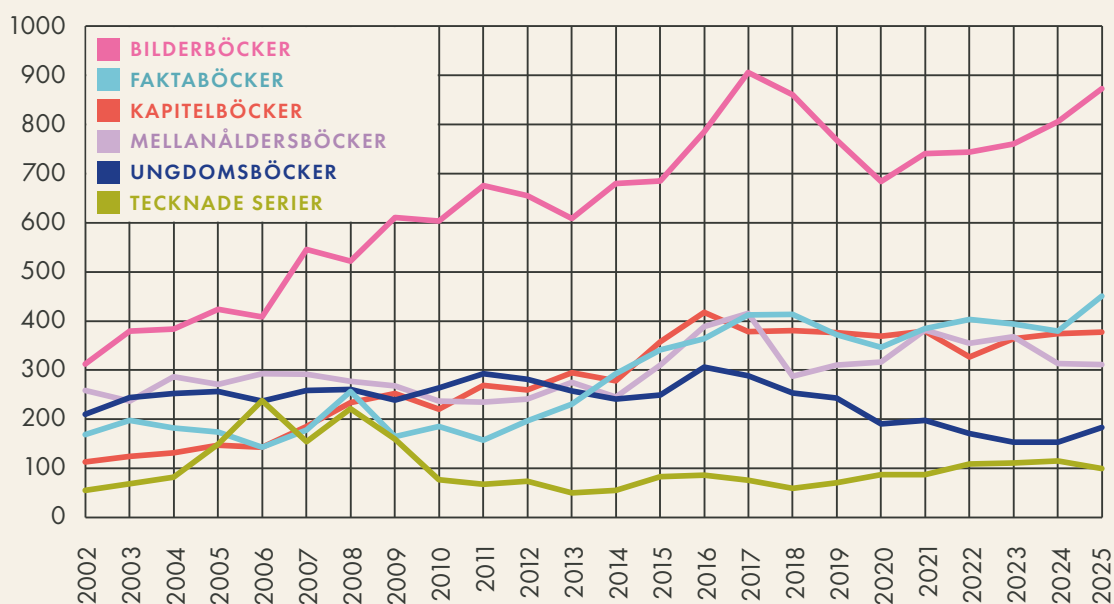
... har exploderat i utgivningen. Det handlar ofta om kodväxling och slang, men inte minst om översatta böcker som behållit den originaltitel under vilken de är viralt kända.

Inom återutgivet finns till exempel...

- 4 klassiker av Roald Dahl
- Stina Wirsén och Jan Lööf som Pixi-böcker
- *En ö i havet* av Annika Thor i pocketutgåva
- Hela C.S. Lewis Narnia-serie

Utgivning med agenda

Sportfiskarna, Svedala kommun och företaget Shiplink som arbetar med digitala fraktlösningar – flera utgivare av barn- och ungdomslitteratur tillhör företag och intresseorganisationer som vill lyfta särskilda frågor. Bland dessa finns även Dumpen Media Group som ger ut *Wilda Väster och smiskadrillerna*, en bok avsedd att användas för att prata om grooming och övergrepp på barn.

Vad belönas? Utgivningsårets barnlitterära priser och utmärkelser

Malin Nauwerck

Under 2000-talet har litterära priser blivit allt viktigare för vilken litteratur som uppmärksammas, sprids, översätts och upphöjs. Så också för barn- och ungdomslitteraturen, vars äldsta svenska litterära utmärkelse, Nils Holgersson-plaketten, firade 75-årsjubileum 2025. Ett sätt att förstå litterära priser är som sammanhang där litterär kvalitet på allvar diskuteras och förhandlas (Lassén-Seger 2024). Men vilka kvaliteter som ligger till grund för bedömningen skiftar, och olika litterära prisers identiteter är också styrande för vad som belönas. Instiftare och utdelande instanser sträcker sig från kulturpolitiska aktörer och lobby- och intresseorganisationer till mediekanaler, bokförlag, litterära sällskap och akademier. Respektive prisjury består ofta av representanter för olika delar av barnlitteraturfältet, men kan även utgöras av barn eller den breda allmänheten. Sammanhanget för belöning kan vara globalt, nordiskt, nationellt eller regionalt.

I dag rymmer det svenska prislandskapet barnlitterära utmärkelser för enskilda titlar, hela författarskap, särskilda genrer, särskilda teman och särskilda ålderskategorier. Det finns priser som enbart tilldelas översatt litteratur, enbart bilderbokskonstnärer och enbart debutanter, liksom priser som kan tilldelas barn- och ungdomskultur i bredare bemärkelse eller både barn- och vuxenböcker. Vissa priser utdelas årligen, medan andra har en mer ojämn frekvens. Prissummorna varierar från symboliskt erkännande till omkring 100 000–150 000 kronor för de största svenska priserna. Det internationellt tilldelade ALMA-priset utgör ett undantag med sin prissumma på 5 miljoner kronor.

Gemensamt för litterära priser är, som litteratursociologen James. F. English (2005) har visat, att de verkar genom tre viktiga former av kapital som kan växlas in i varandra: kulturellt (prestige), ekonomiskt (pengar) och medialt kapital (publicitet). Genom en hög prissumma kan ett pris exempelvis generera både status och medial uppmärksamhet som i sin tur kan innebära att prisbelönta författare eller titlar i högre utsträckning köps in av bibliotek och skolor och exponeras mer i bokhandeln.

Vad kan då barnlitteraturpriserna berätta om bokmarknaden och utgivningsåret 2025?

Priser för enskilda titlar delas generellt ut med ett års eftersläpning, vilket betyder att böcker som belönades 2025 ofta gavs ut 2024. Några undantag, där priset utdelas under utgivningsåret, är Augustpriset som tilldelades Fabian Görans-

sons serieroman *Tvättbjörnarnas stad* (utgiven på Galago), samt deckarpriserna Spårhunden och Årets barndeckare. Under prisåret 2025 gick de sistnämnda till *Första fallet på Guldhöjden* av Loka Kanarp och Martin Jern (utgiven på Lilla Piratförlaget), respektive *Trollnatt* av David Renklint och Daniel Thollin (utgiven på Lind & Co).

Tydligt representerade bland de namnkunniga utmärkelserna 2025 är etablerade barnboksförlag som Lilla Piratförlaget, Natur & Kultur, Rabén & Sjögren, Alfabet, Berghs förlag och Bonnier Carlsen. En uppstickare i prissammanhang är Idus förlag, som gav ut den titel som mottog Slangbellan för bästa debut i barn- och ungdomskategorin. Mindre och specialiserade förlag inriktade mot världslitteratur eller särskilda språkområden, som Trasten och Hjulet, återfinns kontinuerligt bland de nominerade till IBBY:s Peter Pan-pris för översatt barn- och ungdomslitteratur, vilket 2025 tilldelades serieromanen *Pardalita* från 2024, översatt från portugisiska och utgiven på Berghs förlag. Enmans- eller mikroförlag är mindre vanliga i prissammanhang, men är representerade bland tematiskt riktade utmärkelser, som Prismas litteraturpris för queer litteratur, där vinnaren i ungdomsboksklassen 2025 publicerades av kollektivet Poesiwerken Publishing. Hybridutgivna titlar, av Lava förlag respektive The Book Affair, förekommer också bland vinnarna av Det stora bokvalets respektive Adlibris-prisets kategorier där barn respektive allmänheten fått rösta på nominerade titlar. Även Storytel Awards använder sig av ett upplägg med öppen omröstning för sina ljudboksutmärkelser, där humorgruppen IJustWantToBeCool 2025 blev vinnare i barnlitteraturkategorin för tredje året i rad.

En debatt som under året tog fart i samband med en pristilldelning rörde barnlitterär kvalitet och relationen mellan bild och text i bilderboken. I centrum för debatten stod Sara Lundbergs delvis ordlösa bilderbok *Ingen utom jag* från 2024 som tilldelades Nordiska rådets barn- och ungdomslitteraturpris 2025. Sådana större internationella litteraturpriser kan innebära bredare spridning för verk och författare och därmed påverka översättning och utgivning, men vanligen med några års fördröjning.

3 PRISVINNANDE TITLAR UTGIVNA 2025

- Snöbollen för årets svenska bilderbok: Julia Groth, *Var är mitt ägg?*, Bonnier Carlsen
- Hjärtans fröjd-priset för bästa ungdomsbok: Nina Ivarsson, *Allting mellan oss*, Rabén & Sjögren
- Peter Pan-priset för översatt litteratur: Laura Santullo och Alfredo Söderguit, *Den svävande lyktan*, Goobar förlag

Ser man till de senaste årens vinnare av större nationella barnlitterära priser i Finland, Danmark och Norge respektive inom den tyska och angloamerikanska sfären – såsom Deutscher Jugendliteraturpreis, brittiska Carnegie Medal eller amerikanska Newbery Medal – syns inga tydliga priseffekter i den svenska utgivningen under 2025. Två danska titlar – Jakob Martin Strids magnum opus *Den fantastiska bussen* (Gyldendal Astra) och Zakiya Ajmis ungdomsbok *Vulkan* (Berghs) – som belönades respektive nominerades till Nordiska rådets pris 2024 och 2021, utkom emellertid på svenska under 2025. Årets ALMA-pris-tagare, Marion Brunet, introducerades för första gången i svensk översättning redan under prisåret med ungdomsboken *Grått hav* (Lilla Piratförlaget).

5 SVENSKA FÖRFATTARSKAP SOM BELÖNADES 2025

1. Lotta Olsson. Svenska Akademiens pris för barn- och ungdomslitteratur 150 000 kr
2. Helena Hedlund. Martha Sandwall Bergströms författarstipendium, 114 000 kr
3. Eva Lindström. Selma Lagerlöfs litteraturpris, 100 000 kr
4. Ingelin Angeborn. Astrid Lindgren-priset, 100 000 kr
5. Bjarke Stenbæk Kristensen. Lennart Hellsing-stipendiet, 100 000 kr

Upphovspersoner och förlag använder genomgående priser för marknadsföring av sin verksamhet, till exempel genom att lyfta nomineringar och utmärkelser i katalogtexter, på bokomslag och i sociala medier. I sådan förlagskommunikation lyfts också gärna prisade upphovspersoner som sammanförts i gemensamma projekt. Ett sådant exempel från 2025 är *Molnet* (Lilla Piratförlaget), ett bilderbokssamarbete mellan den under året flerfaldigt prisbelönade svenska författaren Lotta Olsson och den lettiska illustratören Aleksandra Runde, tidigare belönad med Bologna Ragazzi Award för illustration.

Den prestige och uppmärksamhet som ett pris medför kan alltså fungera som katalysator: starta debatter och sätta igång översättningar, men även motivera nya samarbeten och estetiska möten, och i förlängningen därmed forma villkoren för barn- och ungdomslitteraturens utveckling.

Referenser

- English, James F. *The economy of prestige. Prizes, awards, and the circulation of cultural value*. Harvard University Press. Cambridge, Mass, 2005.
- Ivarsson, Torbjörn och Nicklas Thegerström, ”Sara Lundberg hamnade mitt i barnboksdebatten”. *Dagens Nyheter*, 3 november 2026, <https://www.dn.se/kultur/sara-lundberg-hamnade-mitt-i-barnboksdebatten-jag-kan-ocks-a-bli-forbannad-pa-bocker-som-staller/>. Hämtad 23 mars 2026.
- Landström, Rasmus. ”Malm verkar inte förstå hur bilderboken funkar”. *Aftonbladet*, 27 oktober, 2026, <https://www.aftonbladet.se/kultur/a/eM2v1y/malm-verkar-inte-forsta-hur-bilderboken-funkar-rasmus-landstrom-svarar-victor-malm>. Hämtad 23 mars 2026.
- Lassén Seger, Maria. ”Barnlitteraturkritik. En fråga om litterär kvalitet?”, i *Tidskriften Ikaros*, 7 april 2024. <https://www.tidskriftenikaros.fi/artikel/barnlitteraturkritik-en-fraga-om-litterar-kvalitet/>. Hämtad 23 mars 2026.
- Malm, Victor. ”Detta är allt som är fel med svenska barnböcker”. *Expressen*, 27 oktober 2026, <https://www.expressen.se/kultur/ungkultur/detta-ar-allt-som-ar-fel-med-svenska-barnbocker/>. Hämtad 23 mars 2026.
- Thente, Jonas. ”Yrvaket när småbarnsföräldrar plötsligt blir experter på barnböcker”. *Dagens Nyheter*, 29 oktober, 2026, <https://www.dn.se/kultur/jonas-thente-yrvaket-nar-smabarnsforaldrar-plotsligt-blir-expertes-pa-barnbocker/>. Hämtad 23 mars 2026.

Den egenfinansierade debutanten. Personliga erfarenheter, vidare verksamhet och en uppfylld dröm

Tuva Haglund

Tjänar egenfinansierade författare pengar på sina böcker? Det korta svaret är nej. Studier och granskningar som gjorts om hybridförlagens utgivning visar entydigt att böckerna har svårt att hävda sig på den traditionella bokmarknaden. De når sällan bästsäljarlistor och synliggörs inte heller i större utsträckning genom prismetningar eller recensioner i dagspress. Enstaka undantag finns, särskilt bland de författare som är kända sedan tidigare och kan marknadsföra boken genom sitt eget varumärke. Under 2025 publicerade Youtube-profilerna Joanna André (*The Swedish Family*) och Emil Norberg (*Bröderna Norberg*) barnböcker på hybridförlaget *The Book Affair*, som har profilerat sig mot just kändisförfattare.

Bokutgivning har tack vare ny teknik och förändringar i branschen blivit mer tillgängligt för fler. Att boken är en förlustaffär för de allra flesta avskräcker inte aspirerande författare från att själva bekosta utgivningen av sina barn- och ungdomsböcker. Drivkrafterna ligger framför allt i deras relation till skrivande och den fysiska boken. I det följande presenteras hur debutanter inom egen- och hybridutgivning själva lyfter sådana drivkrafter i relation till sitt författarskap. En genomgång av paratexter såsom författarens tack, information till läsaren och baksidestexter, digitalt tillgänglig marknadsföring och medial uppmärksamhet visar en i flera avseenden heterogen grupp, inom vilken det ändå går att identifiera vissa mönster.

Ett stort antal av debutanterna anger att de skriver med sina närmast anhöriga som utgångspunkt. Böckerna bottenar ofta i föräldraskapets erfarenheter. Lek och sagoberättande tillsammans med barn och barnbarn är en vanlig inspirationskälla, men det förekommer även böcker om sällskapshundars liv och vardag. Berättandet om familjen rör sig också i motsatt riktning när författare skriver om sina egna far- och morföräldrar. I *Ture-Lure och älvan* har Hanna Römer illustrerat en av mormoderns visor, som genom boken förs vidare till nästa generation. För denna grupp är i många fall familj och vänner också de primära läsarna och det är inte självklart att det finns en ambition att vilja bli en framgångsrik författare. Bilderboken *En bra pinne förlänger livet* har Stefan Fredriksson i första hand skrivit till barnbarnen: ”När pojkarna blir lite äldre kommer de säkert tycka att det är roligt att kunna läsa om vad de hittade på med morfar en gång i tiden”, berättar han för *Vimmerby Tidning*.

Vid sidan av familjelivet är författarnas yrkesroll en återkommande utgångspunkt för skrivande och bokutgivning. Vanligast är pedagoger, från förskola till folkhögskola. De hänvisar ofta till värdegrundarbete som motivation, eller

en önskan om att väcka barns läsglädje. En annan framträdande kategori är författare med bakgrund i psykologi och beteendevetenskap. Deras böcker handlar om funktionsvariationer och diagnoser, men också sorg, rädslor och mental styrka. Baksidestexten till *Larmtrollet som fick lära sig att hålla truten* av Helena Jahncke och Lotta Myrefelt berättar att boken bygger på kognitiv beteendeterapi och att författaren vill ge ”barn och vuxna verktyg för att förstå och hantera oro och ångest”. Denna typ av böcker författas också utifrån personliga erfarenheter av att exempelvis ha ett barn med autism eller egna erfarenheter av mobbing och utanförskap. Syftet är i regel detsamma: att bidra med representation och att boken ska fungera som stöd i samtal med barn.

SJU ÄMNEN I ÅRETS EGENFINANSIERADE UTGIVNING

Robotgräsklippare
Ortoptist
Schizofreni
Cerebral Pares
Hannibal
Karl Marx
Mozart

Många av de egen- och hybridutgivande författarna bedriver en mer eller mindre omfattande marknadsföring. Framför allt Instagram framstår som en viktig plattform där flera av debutanterna har öppna konton som enbart eller delvis handlar om författarskapet. Tilltalet är ofta personligt och uppmaningar om att köpa, lyssna eller rösta på boken blandas med debutantens glädje (och förundran) över att författardrömmen går i uppfyllelse. Internationellt finns exempel på hur sociala medier inneburit nya möjligheter för aspirerande författare att med små medel skapa uppmärksamhet kring sina böcker. Via läsgemenskaper som Booktok har flera egenpublicerade engelskspråkiga titlar fått spridning inom en stor läsekrets och på den vägen plockats upp av traditionella förlag. Bland dessa finns Lauren Roberts bästsäljande young adult-trilogi som inleddes med *Powerless* och vars två avslutande delar, *Reckless* och *Fearless* utkom på svenska under 2025. Det saknas liknande exempel på läsardriven uppmärksamhet i den svenska utgivningens författarfinansierade barn- och ungdomsböcker. Interaktionen kring böckerna är relativt begränsad och sker i första hand mellan författare och läsare i författarnas egna kanaler.

För några av debutanterna är boken och skrivandet del av en vidare kommersiell verksamhet. Via Instagram kan läsaren länkas vidare till en hemsida med mer information och möjlighet att köpa boken och andra produkter och tjänster. I 2025 års utgivning finns exempelvis *Andetagets pekbok* som vid sidan av kurser, meditationer och orakelkort marknadsförs under författaren Sofia Elmers varumärke ”Yogiskt föräldraskap”. Det kan även röra sig om bredare konstnärliga eller kreativa verksamheter; bland debutanterna finns keramiker, vissångare, skådespelare och dramatiker.

De digitala kontona berättar också om det marknadsföringsarbete som författare gör utanför nätet. Det kan handla om att ordna boksignering, biblioteks-föreläsningar, närvara vid marknader och andra sammanhang där boken kan säljas. I en studie av egenutgivna deckare (2017) menar Karl Berglund att just det lokala sammanhanget kan ge goda möjligheter för oetablerade författare att ta plats och synas. Flertalet av debutanterna har också uppmärksammats i lokalpressen och den lokala kopplingen förstärks ytterligare när boken utspelar sig i författarens hemstad.

Trots pågående läskris är det uppenbart att det skrivna ordet och boken som uttrycksform och artefakt fortsatt har en stark dragningskraft och omfattande symboliskt värde. Detta framkommer kanske tydligast i författarnas egna ut-sagor om vad debuten innebär för dem. Bokprojektet som ”en livsdröm” och känslan av ”överklighet” när det förverkligas, är formuleringar som återkommer i författarnas Instagram-inlägg, tillsammans med den hisnande upplevelsen av att för första gången se och hålla i sin egen bok. Att författarna själva har betalat för boken är en omständighet som skulle kunna ta udden av de lyckorus och känslor av självförverkligande som uttrycks. Kommentarer som rör den ekonomiska risken och egen- och hybridutgivningens villkor är också märkbart frånvarande från debutanternas offentliga kommunikation, som på så sätt måste sägas bidra till att dölja den författarfinansierade utgivningens förutsättningar.

Den lokala
anknytningen är viktig för
den egenfinansierade utgivningen.
Bland debutanternas böcker finns
skildringar av Sundsvall, Bjuv,
Haparanda, Vimmerby, Värmdö,
Örkelljunga och Danderyd.

Texten är baserad på hela utgivningen,
följande titlar åsyftas eller nämns särskilt

- André, Joanna. *Mysteriet under ytan. Skolans gamla gåta*. Stockholm, The Book Affair
- Arnheden, Maria. *En dag med Mozart*. Books on Demand
- Danderyds Montessoriskola. *Drakdödaren i Danderyds kyrka. En spännande pusseldeckare av åk F-6 på Danderyds Montessoriskola*. Danderyd, Manieri Media
- Elmers, Sofia. *Andetagets pekbok*. Lerum, Visto förlag
- Fjeldstad, Isabelle och Robin Boija. *Den ensamma draken på Norra berget*. Sundsvall, Design Sundsvall
- Fredriksson, Stefan. *En bra pinne förlänger livet*. Vimmerby, Snälla förlaget
- Jahncke, Helena och Lotta Myrefelt. *Larmtrollet som fick lära sig att hålla truten*. Lerum, Visto förlag
- Jansson, Robin. *Det löser sig grabben*. Produktionsbolaget
- Jansson Stening, Roxy, Susanne Fransson och Marjo Palokangas. *Roxy rullar*. Lerum, Visto förlag
- Joki, Susanne och Lars Saransalmi. *Ivar och tårtan*. Lerum, Visto förlag
- Karlgren, Karl. *Hannibal från Kartago*. Vibery Press
- Lantz, Helena och Emma Wiklund. *Kyrkklockan som försvann*. Örkelljunga, Lagerblad förlag
- Liljegren Kalmar, Ellie och Ann-Britt Liljegren. *Gräsis. Den lilla robotgräsklipparen*. Lund, Ekström & Garay
- Lindgren, Håkan. *Röde riddaren*. Helsingborg, Lilla Hoi
- Michaelsson, Vera. *Anton och vännen*. Lerum, Visto förlag
- Nejad, Nina. *Till ortoptisten med Noah*. Johanneshov, Din Ortoptist
- Norberg, Emil och Amanda Norberg. *Beppe & Molle. Upp igen!* Stockholm, The Book Affair
- Ode, Dayana. *Mobbningens ärr. Bryt mönstret!* Books on Demand
- Roberts, Lauren och Åsa Kempe (övers.). *Fearless*. Kungsbacka, Mius förlag
- Roberts, Lauren och Åsa Kempe (övers.). *Reckless*. Kungsbacka, Mius förlag
- Römer, Hanna och Sonja Danielsson. *Ture-Lure och älvan*. Lerum, Visto förlag
- Svensson, Sofie och Cassandra Hedberg. *Så fantastisk som Milsson är*. Stockholm, Lava förlag
- Wiberg, Carol. *Innan jag fyller 13 ska jag smitta hela världen med min livsfarliga schizofreni*. Carol Wibergs bråkiga böcker
- Wulf, Matilda. *Marx kaka*. Lerum, Visto förlag

Referenser

- Berglund, Karl. *Deckarboomen under lupp. Statistiska perspektiv på svensk kriminallitteratur 1977–2010*. Uppsala, Avdelningen för litteratursociologi, Uppsala universitet, 2012.
- ”Efter SVT:s granskning: Författarförbundet varnar för hybridförlaget Lava”. *SVT Kulturnyheterna*, 13 december 2024, <https://www.svt.se/kultur/efter-svts-granskning-forfattarforbundet-varnar-for-hybridforlaget-lava>. Hämtad 17 mars 2026.
- Forsgren, Rebecca. ”Profilen Stefan Fredriksson debuterar med en barnbok”. *Vimmerby Tidning*, 15 maj 2025, <https://app-retriever-info-com.ezproxy.its.uu.se/services/archive?canFetchDataOnDateSelectorChange=true&fromDate=2025-01-01&searchString=Stefan%20Fredriksson%20vimmerby%20barnbok&toDate=2026-03-17>. Hämtad 17 mars 2026.
- Is it a Steal? An Investigation into 'Hybrid'/Paid-for Publishing Services*. The Society of Authors och The Writers' Guild of Great Britain, 2022. <https://writersguild.org.uk/wp-content/uploads/2022/05/REPORT-Is-it-a-steal.pdf>. Hämtad 17 mars 2026.
- Roos, Johanna. ”Mormors visa blev Hannas första barnbok”. *Lokalpressen Lerum*, 29 november 2025. <https://www.lokalpressen.se/mormors-visa-blev-hannas-forsta-barnbok-6.2.4385.ef120a243a>. Hämtad 17 mars 2026.
- Sörhag, Ebba. ”Den motsägelsefulla trenden: läskris och skriarboom”. *Svensk Bokhandel*, 8 november 2024, <https://www.svb.se/fordjupning/den-motsagelsefulla-trenden-laskris-och-skrivarboom/4304897>. Hämtad 17 mars 2026.
- Vandersmissen, Robbe. ”From Grey to Great? Hoi Publishing and the Rise of Hybrid Publishing Services in Sweden”. *Logos*, vol. 34(3), 2023, s. 44–59.
- Öhman, Sofia. ”The Book Affair värvar skönlitterär författare från Bonnier och Bookmark”. *Svensk Bokhandel*, 29 april 2025, <https://www.svb.se/nyheter/the-book-affair-varvar-skonlitterar-forfattare-fran-bonnier-och-bookmark/4356412>. Hämtad 17 mars 2026.

AI – allt vanligare, men fortfarande farlig

Amanda Idberg

Under 2024 präglades barn- och ungdomslitteraturen av en intensiv debatt om artificiell intelligens. Användningen ökade, särskilt inom illustration, samtidigt som frågor om kvalitet, upphovsrätt och transparens stod i centrum. Förlagen själva visade ett försiktigt intresse och såg både effektiviseringsmöjligheter och risker. De förutspådde även en möjlig framtida uppdelning av bokmarknaden mellan utgivare av AI-driven och traditionellt skapad litteratur (Bokprovning 2025, s. 13–15). Debatten om artificiell intelligens fortsatte under 2025 och handlade då bland annat om hur verktygen tränats på upphovsrättsskyddat material och att illustratörer förlorar jobb till AI-verktyg.

Det saknas fortfarande en standard för uppmärkning av böcker vars innehåll eller paketering genererats med hjälp av AI-verktyg. En del utgivare väljer att skriva ut vilket program som använts, medan andra bara skriver ”AI” och många väljer att inte märka ut AI-användning alls. I de fall där ingen märkning finns har SBI använt AFP:s bedömningskriterier för att identifiera en AI-bild (Bokprovning 2025). Noterbart är att det 2025 förekommer böcker där utgivare tydligt markerar ut att boken inte tillkommit med hjälp av AI. Till exempel framhåller en illustration i *Den fantastiska bussen* av Jakob Martin Strid att ”Ingen AI och inga digitala ritverktyg har använts vid framställandet av denna bok. Allt är gjort för hand. Allt på papper”. Likaså förekommer böcker där uphovspersonen förbjuder användning av verket för exempelvis träning av språkmodeller genom hänvisning till specifika paragrafer i upphovsrättslagen. Trots detta juridiska avståndstagande från digitala verktyg förekommer i samma böcker bilder som tydligt uppfyller kriterierna för att vara AI-skapade. Det kan till exempel röra sig om illustrationer med fotorealistiska älvbarn som utan anledning byter kläder och frisyr genom boken och ibland har för många fingrar.

Antalet böcker vars illustrationer skapats med hjälp av AI-verktyg fortsätter att öka. I 2024 års utgivning fanns 17 titlar med bekräftade AI-illustrationer och lika många misstänkta kunde identifieras (Nauwerck och Idberg 2026). 2025 har antalet bekräftade AI-illustrerade böcker ökat till 24 och böcker vars illustrationer uppfyller kriterierna för att misstänkas ha framställts med AI-verktyg har ökat från 17 till 21. Bilderna förekommer i illustrerade och genomillustrerade böcker, men är vanligast på omslag. AI-bilderna på omslagen fyller ofta samma funktion som bildbyrå-fotografier och har ibland bearbetats av en formgivare. I Bokprovningen 2025 identifierades en särskild AI-estetik med storöga, bakgrundsbelysta barn som gärna fick hålla i ett glödande, magiskt föremål. Denna estetik förekommer också i 2025 års böcker och har inte utvecklats i någon tydlig riktning. Även inkonsekvenser i bilderna, suddiga eller förvrängda detaljer och felaktig anatomi fortsätter att förekomma i de AI-genererade bilderna.

Inga böcker inkomna till SBI 2025 annonserar att de innehåller text skapad med hjälp av AI-verktyg. Det finns dock sannolikt ett omfattande mörkertal av texter skrivna och redigerade helt eller delvis med hjälp av AI, vilket är svårt att fånga upp enbart i genomläsning (se även Nauwerck och Idberg 2026; Berglund 2025). Kanske har experimentlustan från 2023–2025 kring att testa vad artificiell intelligens kan göra med text svalnat, vilket kan förstås i ljuset av den kritik som framförts mot AI-skrivna texter i den offentliga debatten. Däremot förekommer att egen- och hybridutgivna författare uppger att de valt att översätta sina egna böcker från svenska till engelska med hjälp av AI-verktyg.

I vardagen har artificiell intelligens på kort tid blivit ett vanligt verktyg för många. Program som ChatGPT och Gemini används dagligen i arbete eller studier. Ändå är det sällan denna vardagliga AI tar plats i berättelsernas handling. Där framträder AI i stället fortfarande främst som ett skräckmotiv: en förrädisk intelligens som huvudpersonen luras att lita på, men som i själva verket döljer onda avsikter.

FEM BÖCKER MED AI-GENERERADE ILLUSTRATIONER

1. *Elva sorters mörker* av Matts och Eva Hildén (B. Wahlströms) är en ungdomsbok med AI-assisterad omslagsillustration.
2. *Så funkar din tonårshjärna* av Lena Skogholm (Talkmap förlag) är en faktabok där illustrationer i inlagan är "framtagna av författarna med hjälp av AI-verktyget ChatGPT".
3. *Vad är en Bopp?* av Joanna André (The Book Affair) är en småbarnsbilderbok med AI-genererade illustrationer.
4. *Stormbarn* av Cecilia Lidbeck (Lilla Piratförlaget) är en mellanåldersbok vars omslagsillustration tagits fram med hjälp av Midjourney.
5. *Mysteriet vid skuggviken* av Carola Johansson (Sol förlag) är en kapitelbok med AI-skapade bilder på omslag och i inlaga.

Referenser

- Berglund, Karl. "Generativ AI och den litterära kulturen", *Finsk tidskrift* 3–4/2025, <https://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1966321/FULLTEXT01.pdf>. Hämtad 5 mars 2026.
- Nauwerck, Malin och Amanda Idberg. "Robotar berättar. Det barnlitterära genombrottet för AI i Sverige". *Tidskrift för litteraturvetenskap* 2025:4 (s. 60–93). <https://doi.org/10.54797/tfl.v55i4.61403>

Nytolkning, återanvändning och produktifiering av klassikerna

Helena Ahlin och Malin Nauwerck

Är det fritt fram att omtolka ett konstnärskap när upphovsrätten har löpt ut, och får arvingar och rättighetsinnehavare göra vad som helst när de aktivt förvaltar ett känt författarskap? I början av 2026 aktualiserades frågorna i en debatt där verk av Elsa Beskow, Astrid Lindgren och Tove Jansson lyftes som exempel. Kritiker varnade för att nya versioner och produktlanseringar kan vattna ur originalens konstnärliga integritet, medan andra framhöll återbruk som en förutsättning för att klassiker ska fortsätta leva (se även *Gravskändning* eller *livsnerv* s. 46).

Att arbeta vidare på etablerade gestalter är inget nytt inom barn- och ungdomslitteraturen, men frågan är för den skull inte okontroversiell. Olika typer av hälsningar från levande släktingar i förord eller andra kringtexter är återkommande under 2025, och tjänar till att förankra utgivningen i arvet och peka mot framtiden. *Mumintrollen och den förbjudna parken* inleds till exempel med ett Jansson-inspirerat brev till den samtida barnläsaren, signerad ”Sophia Jansson, Tove Janssons brorsdotter” – samma Sophia som Jansson tillägnat några av originalböckerna. Denna bokserie, som görs av flera författare och konstnärer – Cecilia Davidsson, Alex Haridi, Maya Jönsson och Cecilia Heikkilä – inleddes 2018 och blandar bearbetningar av Janssons berättelser med nyskrivet material och originalbilder med stilhärmande illustrationer.

Återbruket kommer i många olika former, inte minst sett till vilken typ av ombearbetningsinsats som gått in i projekten. *Sagor om Tomtebobarnen* av Kristina Sigunsdotter och Maria Löfgren är en uppföljare till Beskows *Tomtebobarnen* med tre nyskrivna och nytecknade berättelser i jagform. Det handlar alltså om ett nytt verk i en etablerad värld. I andra fall har texter eller originalillustrationer lyfts ur sina originalsammanhang och bearbetats för att passa andra målgrupper och genrer, som lättlästversionen av Tove Janssons *Det osynliga barnet*. Andra exempel är pekböckerna *Vad gör Pippi Långstrump?* och *Har du sett herr Nilsson?* Här har Ingrid Vang Nymans Pippi-illustrationer och olika texter av Lindgren redigerats om till pekböcker: ”Har du sett Pippis apa? ... Där!” Det rör sig om remediering av befintlig litteratur, vanlig också under Lindgrens verkamma tid. Inom denna kategori av remixat material ryms även samlingar och antologier, citat- och presentböcker; till exempel *Pippi celebrates her birthday*, en engelskspråkig jubileumsutgåva utgiven med anledning av Pippis 80-årsdag, och *Elsas lilla gröna* där Beskows bilder varvas med tips på trädgårdspyssel och recept på rosensaft och ogräspesto.

Utgivningsårets nytolkningar av Jansson och Lindgren rymmer både etablerade illustratörer och författare och digitala illustrationer som tagits fram av en animationsstudio. Dessa är baserade på Vang Nymans Pippi-illustrationer och saknar angiven upphovsperson, vilket har lett till spekulationer om AI-generering. Animation som grund för illustration förekommer dock även i förhållande till andra författarskap under 2025, som i två titlar i Camilla Beskows bokserie Inger och Lasse Sandbergs Lilla spöket Laban. Både de animerade Pippi-illustrationerna och Vang Nymans original återkommer i prassel- och badböcker publicerade av Egmont i samarbete med leksaksföretaget Kärnan. Det belyser hur återbruket av gestalter är del av en bredare kommersiell utgivningslogik, där böcker kan framstå som en av många licensierade produkter vid sidan av exempelvis pysselhäften, muggar, kläder och spel. Att det handlar om en internationell marknad syns till exempel genom internationella samproduktioner som *Inne i muminhuset* och *Inne i fyren* av Riina och Sami Kaarla. Dessa hus- och fyrformade flickböcker i kartong har först publicerats på engelska av Pan Macmillan, och därefter översatts till Janssons eget språk, svenska.

Friare parafraaser är också ett sätt att återbruka kulturarvet. Under 2025 utkom till exempel *En magisk resa genom Sverige*, *Förskolan Hattstugan på utflykt* och *Barnen från Frostmoplan* – böcker som går i dialog med klassiska titlar av Selma Lagerlöf, Elsa Beskow och Laura Fitinghoff och förflyttar dem in i samtiden.

Klassiker hålls också levande genom fiktion och faktaböcker om kända författarskap. Under året publicerades biografier, faktaböcker och skönlitterära fantasier om Astrid Lindgren, Elsa Beskow och Selma Lagerlöf.

Under 2025 utkom även följande nytgåvor av klassiska verk: Elsa Beskows *Sagan om den lilla lilla gumman* och *Pelles nya kläder* (som Pixiböcker), samt – i samarbete med Svenska PEN och Astrid Lindgren Memorial Award – Lindgrens *Bröderna Lejonhjärta* i ny pocketutgåva.

Texten är baserad på följande titlar

- Beskow, Camilla. *Laban och källarmonstret*. Stockholm, Bookmark
- Beskow, Camilla. *Ett modigt spöke*. Stockholm, Bookmark
- Beskow Elsa, *Pelles nya kläder*. Stockholm, Bonnier Carlsen
- Beskow, Elsa, *Sagan om den lilla lilla gumman*. Stockholm, Bonnier Carlsen
- Beskow, Elsa, Karin Nilsson (red.) och Lena Thunell (red.). *Elsas lilla gröna*. Stockholm, Bonnier Carlsen
- Dalén, Cilla. *Fakta om Elsa Beskow*. Lund, Nypon förlag
- Davidsson, Cecilia, Alex Haridi och Maya Jönsson. *Mumintrollen och den förbjudna parken. Efter en berättelse av Tove Jansson*. Stockholm, Bonnier Carlsen
- Erlandsson, Karin och Peter Bergting. *En magisk resa genom Sverige*. Lund, Nypon förlag
- Jansson, Tove. *Det osynliga barnet och andra berättelser*. Lund, Nypon förlag
- Kaarla, Riina, Sami Kaarla, Anders Vacklin och Sara Hedeberg (övers.). *Inne i... fyren. Lyft på flikarna med Mumin*. Stockholm, Bonnier Carlsen
- Kaarla, Riina, Sami Kaarla, Anders Vacklin och Sara Hedeberg (övers.). *Inne i... Muminhuset. Lyft på flikarna med Mumin*. Stockholm, Bonnier Carlsen
- Kuick, Katarina och Charlotte Ramel. *Förskolan Hattstugan på utflykt*. Stockholm, Alfabet
- Lindgren, Astrid. *Bröderna Lejonhjärta*. Stockholm, Rabén & Sjögren
- Lindgren, Astrid och Ingrid Vang Nyman. *Har du sett herr Nilsson?* Stockholm, Rabén & Sjögren
- Lindgren, Astrid och Ingrid Vang Nyman. *"Jag vill inte bli stur". Klassiska citat från Pippis värld*. Stockholm, Rabén & Sjögren
- Lindgren, Astrid och Ingrid Vang Nyman. *Vad gör Pippi Långstrump?* Stockholm, Rabén & Sjögren
- Lindgren, Astrid, Ingrid Vang Nyman och Susan Beard (övers.). *Pippi celebrates her birthday*. Stockholm, Rabén & Sjögren
- Lindgren, Astrid. *Pippi ordnar en utflykt*. Stockholm, Rabén & Sjögren
- Lindgren, Astrid och Fabian Göranson. *Pippi på de sju haven*. Stockholm, Rabén & Sjögren
- Sillén, Mattias och Tove Jansson. *Lilla My gömmer sig*. Västra Frölunda, Tukan
- Sánchez Vegara, Maria Isabel, Linzie Hunter, Elsie Formgren (övers.) och Sten Sundström (övers.). *Astrid. Min första Astrid Lindgren*. Stockholm, Bookmark
- Sandén, Mårten, *Barnen från Frostmoplan*. Stockholm, Bonnier Carlsen
- Sigunsdotter, Kristina och Maria Löfgren efter berättelser av Elsa Beskow. *Sagor om Tomtebobarnen*. Stockholm, Bonnier Carlsen
- Sjölin, Anna. *Utomhus med Pippi Långstrump*. Prasselbok. Malmö : Story House Egmont
- Sundin, David och Amanda Berglund. *Känner du Astrid Lindgren?* Stockholm, Rabén & Sjögren
- Thor, Annika och Kristin Lidström. *En förtrollad värld. Om den unga Selma Lagerlöf och berättelserna hon skrev som vuxen*. Stockholm, Bonnier Carlsen
- Vang Nyman, Ingrid. *Hemma hos Pippi Långstrump*. Badbok. Malmö: Story House Egmont

Referenser

- Caperius, Ulrika. ”Beskow kan bli odödlig som Lisbeth Salander”. *Expressen*, 2 februari 2026, <https://www.expressen.se/kultur/ungkultur/beskow-kan-bli-ododlig-som-lisbeth-salander/>. Hämtad 21 mars 2026.
- Druker, Elina. ”Barnlitteratur ska vilja mer än att sälja muggar”. *Expressen*, 26 januari 2026, <https://www.expressen.se/kultur/ungkultur/barnlitteratur-ska-vilja-mer-att-salja-muggar/>. Hämtad 21 mars 2026.
- Ginolin, Tëa. ”Tomtebobarnen” gör comeback: ”Vi har höga förväntningar”. *Dagens industri*, 16 september 2025, <https://www.di.se/nyheter/tomtebobarnen-gor-comeback-vi-har-hoga-forvantningar/>. Hämtad 21 mars 2026.
- Kvist, Wilhelm. ”Varför får Mumin urvattnas, undrar forskare?”. *Hufvudstadsbladet*, 2 mars 2026, <https://www.hbl.fi/2026-03-05/varfor-far-mumin-urvattnas-undrar-forskare/>. Hämtad 21 mars 2026.
- Mellgren, Jöns. ”Så här dåliga är de nya Muminböckerna”. *Expressen*, 2 mars 2026, <https://www.expressen.se/kultur/ungkultur/sa-har-daliga-ar-de--nya-muminbockerna/>. Hämtad 21 mars 2026.
- Sörenson, Margareta. ”Beskow är vad som menas med kulturarv”. *Expressen*, 5 januari 2026, <https://www.expressen.se/kultur/ungkultur/beskow-ar-vad-som-menas-med-kulturarv/>. Hämtad 21 mars 2026.
- Tidholm, Anna-Clara. ”De kränker både Pippi och min Elsa Beskow”. *Expressen*, 9 januari 2026, <https://www.expressen.se/kultur/ungkultur/de-forstor-elsa-beskow-och-astrid-lindgren/>. Hämtad 21 mars 2026.
- Wistisen, Lydia. ”Barnboksklassikern kan bara vinna på att nytolkas och förvanskas”. *Dagens Nyheter*, 14 februari 2026, <https://www.dn.se/kultur/lydia-wistisen-barnboks-klassikern-kan-bara-vinna-pa-att-nytolkas-och-forvanskas/>. Hämtad 21 mars 2026.

På andra sidan QR-koden

Tyra Sörlien

QR-koder har funnits med ett tag och används i dag i allt från restaurangmenyer till att genomföra bankärenden. De dyker också allt oftare upp i barn- och ungdomsböcker som ett sätt att komplettera läsningen med ljud och musik via uppmaningar som ”free audiobook inside” eller ”lyssna på godnatt-visan”. Ofta länkas man vidare till etablerade ljudboksappar, Youtube eller Spotify. Men det är inte enbart ljudböcker och musik som man finner på andra sidan koden. Pedagogiska videoklipp, interaktiva övningar, pyssel eller alltihop på samma ställe är också vanligt. Det kan handla om mindfulnessövningar, korta stopmotion-klipp av knäppa uppfinningar eller bilder att skriva ut och färglägga.

Den pedagogiska andan lyser också igenom i mer textbundet material riktat till den vuxna läsaren, som en handledning i hur man pratar med sina barn om den juridiska processen under en vårdnadstvist. I en allegorisk bilderbok om miljöförstöring leder en gömd QR-kod på bokens baksida till en genomgång av vad epoken ”holocen” innebär. QR-koden används också i marknadsföringssyfte, med länkar direkt till författarens Instagram eller webbshop och uppmaningar om att köpa hela bokserien eller locka till att turista, som i fantasyberättelsen om en liten camping i Halland där koden leder vidare till turistinformation om ”Trollskogen, Äventyrsgolfen och läget vid den halländska kusten”.

Texten är baserad på hela utgivningen,
följande titlar åsyftas eller nämns särskilt

Aaslund, Anders. *The Mutineer*. Karlstad, Eget förlag

Almén, Hillevi. *Ivells värld*. Österbymo, Eget förlag

Backman, Åsa och Elon Larsson. *Mira och trollet Fossa*. Lerum, Visto Förlag

Bertilsson, Petra och Hanna Ingvarsson. *Minda känner efter*. ditt bokförlag Sverige AB

Bratt, Anna och Emma Bergström och Ella Bratt. *Vad gör katten?* Lerum, Idus förlag

Götestam, Josefine och Kajsa Hallström. *Djurens vaggvisa*. Västra Frölunda, Tukan förlag

Hultqvist, Kenth och Katarina Vintrafors. *Myras värld*. Ugglarp, Whip Media

Jansson, Jan-Ove. *Morfar är uppfinnare*. Stockholm, Eget förlag

Oldenburg, Katarina, Bo Michanek och Francisco Tora. *Bamse. Sagor från Kullarna: Volym 2*. Stockholm, Egmont Story House

Rosén, Åsa och Victor Sandberg. *Öringen Örjan längtar*. Saltsjö-Boo, Virva förlag

Silfwerax, Marie-Louise, *Sanningens spegel*. Ängelholm, Silfwerax Publishing

Shakespeare, William, Georgina Brown (red.) och Rishabh Goswami, *Romeo & Juliet*. Dublin, Easy Peasy Publishing

Våhlund, Elias, Agnes Våhlund, Nils-Petter Ankarblom och Cecilia Mörnhed (musik). *Handbok för superhjältar. Musikalen*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Åberg, Lasse. *Så funkar havet. Pysselbok*. Åkersberga, Ocean Books

Hur mår den digitala utgivningen av barn- och ungdomsböcker?

Amanda Idberg

Marknaden för digital barn- och ungdomslitteratur präglas av stark närvaro i strömningstjänsterna, men också av ekonomiska utmaningar. Även om de flesta strömmade titlar också finns som fysiska böcker, kan unikt innehåll för strömningstjänsterna fungera som ett konkurrensmedel. Att IJustWantToBeCool topade Storytels listor 2025 med en plattformsexklusiv titel är ett exempel på hur tjänstbundna ljudböcker används strategiskt för att driva abonnemang och skapa särskiljning. Barnböcker placerar sig återkommande högt i både e-boks- och ljudboksstatistik, och såväl nya titlar som äldre långsäljare når stor publik digitalt.

Hur står sig då de digitala formaten i förhållande till den tryckta boken – och är de ens jämförbara?

Sammantaget står den fysiska barnboken fortsatt stark, medan de digitala formaten kan användas för att göra böcker mer tillgängliga, nå fler läsare och stärka förlagens närvaro i strömningstjänsterna.

Det finns ingen officiell statistik över den digitala utgivningen i Sverige och det är därför svårt att ge en samlad bild av den. Mot denna bakgrund har SBI ställt frågor till 13 barnboks-förlag av olika storlek och med olika inriktning om hur de ser på digitala format för barn- och ungdomslitteratur. Svaren visar att den tryckta boken fortfarande är norm och ekonomisk bas, och flera av de tillfrågade förlagen beskriver digitala format som sekundära. Samtidigt betonar de att e-böcker och ljudböcker är viktiga för tillgänglighet och synlighet. Att finnas i flera format ökar räckvidden mot exempelvis skolmiljöer, och gör det möjligt att nå barn och unga med olika behov, inte minst svag läsförmåga.

Den stora stötestenen för den digitala utgivningen är lönsamheten. Produktionskostnaderna för ljudböcker är höga och ersättningsmodellerna i strömningstjänsterna är låga.

tjänsterna upplevs gynna vuxengrupper snarare än barn- och ungdomslitteratur. Flera förlag är därför selektiva med vilka titlar som spelas in, och översatta böcker är särskilt svåra att räkna hem ekonomiskt. E-boken framstår oftare som ett självklart komplement, medan ljudboken kräver tydligare kommersiell potential. Framöver kan ljudböcker inläsa med hjälp av syntetiska röster potentiellt bli en mer kostnadseffektiv lösning för att öka mängden titlar som blir ljudböcker.

Utgivningstakten varierar: vissa av de tillfrågade förlagen har dragit ner på sin digitala utgivning de senaste åren, medan andra svarar att de ligger stabilt eller ökar försiktigt efter tidigare neddragningar. Sammantaget står den fysiska barnboken fortsatt stark, medan de digitala formaten kan användas för att göra böcker mer tillgängliga, nå fler läsare och stärka förlagens närvaro i strömningstjänsterna. Trots att den strömmade litteraturen blivit en självklar del av utgivningen är det ännu inte de digitala formaten som driver den ekonomiska utvecklingen.

Vuxenböcker på Svenska Barnboksinstitutet

Sofia Gydemo

Den svenska ungdomsboksutgivningen har minskat under några år. Men ungdomar läser även litteratur på engelska, litteratur för vuxna och inte minst böcker som befinner sig i ett gränsland mellan ungdoms- och vuxenlitteratur.

Svenska Barnboksinstitutet samlar in de barn- och ungdomsböcker (0–18 år) som ges ut i Sverige, men ibland tar SBI även in böcker i samlingen som fått klassifikationen vuxenbok i den nationella bibliotekskatalogen LIBRIS. En anledning är att böcker som i sitt ursprungsland är utgivna som vuxenböcker automatiskt katalogiseras som vuxenböcker i Sverige, även om de i Sverige är utgivna på förlag som traditionellt ger ut barn- och ungdomslitteratur. I de flesta fall handlar det om böcker som riktar sig till läsare från 16 år och uppåt. Dessa titlar kan ändå bedömas som intressanta för SBI:s samlingar. Däremot ingår de inte i den statistik som SBI för över utgivningen av barn- och ungdomslitteratur. I undantagsfall nämns de i Bokprovningen.

I utgivningen 2025 förekommer fyra exempel på vuxenklassade böcker som SBI valt att ta in i samlingarna. En av titlarna är Stan Sakais mangaserie *Usagi Yojimbo* som kan beskrivas som allålderslitteratur där historisk realism möter japansk folklöre. De övriga tre är romantasyllitteratur publicerad under den relativt nya genreetiketten ”new adult”: *Quicksilver* av Callie Hart utgiven av Fenix förlag, ett imprint till Bonnier Carlsen som är specialiserat mot titlar som är populära på Booktok, samt de två delar i Carissa Broadbents bokserie *Crowns of Nyaxia*, utgivna på B. Wahlströms förlag.

TEMATISKA FÖRDJUPNINGAR

Från klassråd till diktatur. Berättelser om despotism och demokratins sönderfall

Amanda Idberg

För första gången på över 20 år finns fler autokratier än demokratier i världen. Enligt V-Dem Institutes *Democracy Report 2025* lever nästan tre fjärdedelar av världens befolkning i autokratiskt styrda länder – den högsta andelen sedan 1978. Yttrandefriheten har under mer än ett decennium varit den hårdast drabbade delen av demokratin, och utvecklingen försämrades ytterligare under 2024; i omkring en fjärdedel av världens länder noterades tillbakagångar. Samtidigt visar Ungdomsbarometern att sex av tio unga är oroliga för att även demokratin i Sverige ska försvagas.

Vilka berättelser erbjuds den unga läsare som vill förstå sin samtid? I 2025 års utgivning berörs teman som totalitarism, demokratins sönderfall och motstånd både i realistiska skolskildringar och dystopiska framtidsberättelser.

Elever i Sverige har rätt till delaktighet i sin utbildning och arbetsmiljö och elevdemokrati är ungas mest konkreta möte med demokrati. Flera böcker utkomna under 2025 handlar just om makt i skolan. Ett exempel är Alexander Bygdéns *Demokratideckarna och det stulna klassrådsvalet* där elevernas inflytande över vad som ska ske med en liten dunge på skolgården står på spel. För att få sin vilja igenom stjälar rektorn alla röstsedlar och får eleverna att misstänka varandra för stölden. Med hjälp av smygtagna filmer på rektorn och hot om att kontakta pressen vinner barnen till slut slaget om dungen och ett elevråd instiftas.

En typ av berättelse om despotism och frihet är den nutidsnära dystopin. Under 2025 kom flera böcker som handlar om ett Sverige i en ganska snar framtid där demokratin avvecklats och landet har kommit att styras av en enskild despot

eller en liten elit. Gemensamt för dessa berättelser är ett land med samhällsklasser i en strikt ordnad hierarki, ibland baserad på rasistiska föreställningar, och en skenbar meritokrati där den starke anses förtjäna sin plats i samhällstoppen. Sverige är i dessa böcker isolerat från omvärlden och medborgarna har mycket lite information om vad som händer utanför landets gränser samtidigt som staten kontrollerar all information som sprids inom landet.

De flesta böcker om despotism vänder sig till äldre barn men temat förekommer också i allegoriska berättelser. *Ekorren och Duvan* av Jens Andersson handlar om en ekorre född i en ek där en uggle håller trädets djur i ett järngrepp. Frihet kommer till eken när ekorren ramlar ur trädet och tillsammans med vänner utifrån vågar konfrontera tyrannen, som flyr.

Gemensamt för dessa berättelser är ett land med samhällsklasser i en strikt ordnad hierarki, ibland baserad på rasistiska föreställningar

I riksdagsvalet 2022 minskade valdeltagandet bland unga i åldern 18–24 år för första gången på 20 år (Ung idag 2024) och andelen unga som ser demokratin som det i alla lägen bästa systemet för att styra ett samhälle minskade, från 88 procent 2021 till 79 procent 2025 (Ungdomsbarometern 2025). Maria Nilsson har i artikeln ”Demokrati och dystopi, om människosyn i moderna ungdomsromaner”, beskrivit hur huvudpersonerna i de dystopier hon analyserar saknar politisk medvetenhet. De är egentligen inte intresserade av att förändra samhället i stort utan dras in i motståndskampen på grund av yttre faktorer. Detta är en tendens som i stort stämmer även för den svenska nutidsnära dystopin från 2025. Huvudpersonerna rekryteras till det organiserade motståndet innan de får ett politiskt uppvaknande, till exempel med hjälp av en lärare eller i rent självförsvar. Elitgymnasten Ran i Estrid Klints bok med samma namn dras in i motståndskampen när hon, oskyldigt anklagad för att ha utlöst en bomb, flyr regimen och Stockholm på sin motorcykel mot de småländska skogarna som en modern Nils Dacke. Nyheten om hennes flykt publiceras på de sidor av internet som inte censurerats av regimen och hon blir en symbol för motståndet att samlas kring. I flera av de nutidsnära dystopierna finns också en spänning mellan centralmakten i huvudstaden och människorna i periferin, där regimen har svårare att utöva kontroll.

Pressfrihet är en av de grundläggande parametrarna för att ett land ska anses vara en liberal demokrati. Enligt Reportrar utan gränser var 2025 en "historisk bottennivå för pressfriheten i världen" och "mindre än en procent av världens befolkning lever i ett land med god pressfrihet" (Pressfrihetsindex). Pressfrihet och journalistik spelar en avgörande roll i Rebecca Ross ungdomsböcker *Gudomliga rivaler* och *Obevekliga löften*. Två unga journalister skickas till fronten för att rapportera om kriget mellan två gudomar. Berättelserna undersöker censur och propaganda och ställer frågor om att vara konsekvensneutral rapportör i ett krig där ena sidan begår krigsbrott. Vad kan man berätta och vad måste berättas?

En annan typ av regimkritik som ofta förekommer i fantasyberättelser för unga vuxna är störtandet av despotiska regenter. Värt att notera är att det i princip aldrig förekommer någon diskussion om huruvida även styrelseskicket borde bytas ut till något mer demokratiskt. I stället sätter man sitt hopp till att nästa, goda monark ska sköta sitt uppdrag bättre.

Sammantaget erbjuder dessa skildringar av totalitarianism läsarna berättelser om motstånd mot den förtryckande överheten. Återkommande betonas vikten av en fri press och att en person kan göra skillnad genom att organisera sig tillsammans med andra. Oavsett om det är en rektor, en auktoritär statsminister, krigande gudar eller en despotisk uggle i en ek som måste störtas.

Berättelserna undersöker censur och propaganda och ställer frågor om att vara konsekvensneutral rapportör i ett krig där ena sidan begår krigsbrott.

Texten är baserad på följande titlar

- Adler, Samuel. *Projekt Golem*. Stockholm, Hillelförlaget
- Andersson, Jens och Kristina Andersson. *Ekorren och Duvan*. Brum förlag
- Black, Holly och Lottie Eriksson (övers.). *Drottningen av ingenting*. Kungsbacka, Mius förlag
- Bygdén, Alexander och Caroline Hinsegård. *Demokratideckarna och det stulna klassrådsvalet*. Lerum, Idus förlag
- Collins, Suzanne, Lena Jonsson (övers.) och Maggie Andersson (övers.). *Sunrise on the reaping*. Stockholm, Bonnier Carlsen
- Ekström, Elina. *Flykten*. Linköping, eget förlag
- Engström, Sara. *Blodlunden*. Malmö, Kraxa
- Klint, Estrid. *RAN*. Stockholm, Bookmark Förlag
- Lundberg Hahn, Kerstin. *Tunnelbarnen*. Stockholm, Rabén & Sjögren
- Lundkvist, Nils. *Viken*. Stockholm, Bonnier Carlsen
- Malmgren, Linnea. *Spelet*. Stockholm, Louise Bäckelin förlag
- Olin, Kim. *Under radarn*. Örnsköldsvik, Argasso
- Roberts, Lauren och Åsa Kempe (övers.). *Fearless*. Kungsbacka, Mius förlag
- Roberts, Lauren och Åsa Kempe (övers.). *Reckless*. Kungsbacka, Mius förlag
- Ross, Rebecca och Isabel Valencia (övers.). *Obevekliga löften*. Modernista
- Ross, Rebecca och Isabel Valencia (övers.). *Gudomliga Rivaler*. Modernista
- Schenström, Amelie och Krišjānis Krūklīņš. *Amanda och institutet för det oväntade*. Stockholm, Lava förlag

Referenser

- Nilsson, Maria. ”Demokrati och dystopi. Om människosyn i moderna ungdomsromaner.” *Unga läser. Läsning, normer och demokrati*, red. Åsa Hedemark och Maria Karlsson (2017) Möklinta, Gidlunds förlag. s. 51-64.
- Nord, Marina, David Altman, Fabio Angiolillo, Tiago Fernandes, Ana Good God, och Staffan I. Lindberg. 2025. *Democracy Report 2025: 25 Years of Autocratization – Democracy Trumped?* Göteborgs universitet, V-Dem Institute. s. 6. Hämtad 8 oktober 2025.
- Pressfrihetsindex*. Reportrar utan gränser, 2 maj 2025, <https://www.reportrarutangran-ser.se/pressfrihetsindex/>. Hämtad 9 mars 2026.
- Ung idag 2024 – En fördjupad bild av ungas inflytande och delaktighet*. Myndigheten för civilsamhälle och unga. <https://www.mucf.se/rapporter-och-statistik/rapportserier/ung-idag>. s. 8. Hämtad 9 mars 2026.

Skogen slår tillbaka

Helena Ahlin

Sverige har den största skogsarealen inom EU, hela 70 procent av Sveriges yta är täckt av skog. Inte konstigt att skogen är ett återkommande motiv i barn- och ungdomslitteraturen: från Elsa Beskows *Tomtebobarnen* till Mattisskogen i *Ronja Rövardotter* och de mänskliga träden i Lisen Adbåges *Furan*, för att nämna några. Ungdomsbarometerns årliga trendrapport *Trender 2026 – Enligt unga!* beskriver en längtan bland unga att ägna sig åt naturnära upplevelser. De senaste årens materialistiska och individualistiska tendenser, digital överstimulering och pressad ekonomi gör att unga söker balans, äkthet och fysisk närvaro, gärna genom aktiviteter utomhus. I bokutgivningen skildras dock inte alltid naturen som en inbjudande plats.

I 2025 års utgivning finns flera exempel på skogen gestaltad som ett levande väsen som kan vara starkt, strängt och elakt. Ofta beror strängheten på människans övertramp. Motivet kan ses som del av ett växande fokus på klimatfrågor och miljöförstöring i utgivningen (se Bokprovning 2019 s. 9–10, 2020 s. 9–11, 2023 s. 11–12).

”Jag är människa, så jag bestämmer.”

I Mia Öströms mellanåldersbok *Svartskogen* står området dit Hannes åker på läger inför hotet om skogsskövling. Skogens mörker, tystnad, fukt, och förrädiskt knotiga rötter skapar otrygghet hos Hannes. I den här boken möter vi en skog som skräms och som räddar sig själv från utplåning genom att förvandlas till träsk och sluka allt i sin närhet. Att skogen inte vill ha människor hos sig är tydligt, men skogen är inte ond, den förvarnar och hjälper människorna undkomma. Annat läge är det i lättlästa kapitelboken *Friluftsdagen* av Petrus Dahlin och Johanna Kristiansson där den stränga gympaläraren och hans oschysta dotter straffas av skogen genom att under en orienteringstävling fastna i ett träsk, där de blir kvar, förvandlade till döda träd. I Cecilia Rhis och Jennifer Fogels *Trollälvorna* är det skogens övernaturliga invånare som ledsnat på att människorna hugger ner träd och skräpar ner och bestämmer sig för att hämnas genom att ta över huvudpersonernas hem och tillfångata grannens katt.

Ibland agerar natur och människa mer i symbios. Tolvåriga fosterbarnet Hedda i Kristina Sigunsdotters och Emma Ekstams *Björnkällan* lever omgärdad av skog, natur och en vildvuxen trädgård. Hon blir vän med en klasskamrat som kallar sig själv för trollunge och ”luktar skog”. Kamraten har badat i den beryktade sjön där det sägs att häxor dränkts, och är därför ”orörbar” och lämnas i fred av mobbgänget i skolan. Naturens magi förstärker människornas känslor och hemligheter. Det finns ett träd som man inte får röra, solrosorna följer inte solen och bina kan både belöna med söt honung och svärma hotfullt.

”Människan tar av skogen, och skogen tar människan.”

I andra böcker, som i Emma Virkes bilderbok *Vem bestämmer i skogen?* existerar natur och människa parallellt, oberoende av varandra. När naturen, i form av en färgglad fjäril, uppenbarar sig för en missnöjd mansperson är hans första instinkt att jaga den, in mot skogen. Där möter mannen fler djur, vars karakteristiska egenskaper han kräver att få ta över: ”Jag är människa, så jag bestämmer.” Genom att tillskansa sig vingar, nos och andra djurdelar förvandlas mannen till ett monster, fysiskt och symboliskt. När en orm uppmärksammar honom på hans (omänskliga) beteende tillåts han i skam byta tillbaka sin kropp, på villkoret att han lämnar djuren i fred.

Skogen framstår i flera böcker som sårbar, men definitivt inte som hjälplös. Ett återkommande budskap är att skogen bör man ta hand om och respektera, men emellanåt skildras även en natur som är rent av farlig, frestande, förföriskt otäck, och som har en egen agenda. I Christin Ljungqvists lättlästa ungdomsbok *Skogsfrun* tar känner sig den ensamma Emmi hemma i skogen och i frihetskänslan hon upplever där. Men i skogen finns även varelsen Furia, som väcker sexuellt begär, orsakar mardrömmar och kallsvettningar. När Emmi närmar sig monstret får det otäcka konsekvenser för hela familjen. Som Furia själv uttrycker det: ”Människan tar av skogen, och skogen tar människan.”

I FAKTABOKENS SKOG

Inom faktaboksutgivningen framträder inte skog och natur som något farligt, på sin höjd som en mystisk värld full av hemligheter som i Stefan Castas och Mattias Olssons *Rävens stubbe* där djur och årstider skildras genom titelns trädstubbe. Mystiken är också central i *De döda trädens skog* av Kristina Sigunsdotter och Alexandra Dahlqvist, där skogens ekosystem presenteras genom "faktapoesi" och mörka bilduppslag med vibrerande accentfärger. Via direkt tilltal uppmanas läsaren att komma nära, att leva sig in, att krypa, lukta, och – i och för sig – akta sig!

Texten är baserad på följande titlar

Casta, Stefan och Mattias Olsson. *Rävens stubbe. En berättelse om livet i skogen*. Bromma, Opal

Dahlin, Petrus och Johanna Kristiansson. *Friluftsdagen*. Stockholm, Bonnier Carlsen
Ljungqvist, Christin. *Skogsfrun tar*. Lund, Nypon förlag

Rhis, Cecilia och Jennifer Fogel. *Uppdrag: Trollälvorna*. Linköping, Olika förlag
Sigunsdotter, Kristina och Emma Ekstam. *Björnkällan*. Stockholm, Natur & Kultur
Sigunsdotter, Kristina och Alexandra Dahlqvist. *De döda trädens skog*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Virke, Emma. *Vem bestämmer i skogen?* Stockholm, Lilla Piratförlaget

Öström, Mia. *Svartskogen*. Lund, Nypon förlag

Referenser

Skogsindustrierna. "Snabba fakta. Den svenska skogsindustrin i korthet". <https://www.skogsindustrierna.se/om-skogsindustrin/snabba-fakta/> Hämtad 4 mars 2026

Sveriges lantbruksuniversitet. *Artdatabanken*. <https://www.slu.se/artdatabanken/arter-och-natur/Naturtyper/skog/om-skyddsvarda-trad2/> Hämtad 4 mars 2026

Trender 2026 – Enligt unga! Ungdomsbarometern, 8 december 2025, <https://info.ungdomsbarometern.se/publika-rapporter/trender-2026-enligt-unga>, hämtad 8 december 2025.

Pappersrevanschen – från “spredges” till textilcollage

Malin Nauwerck

Boken är ett objekt att begära, samla på, visa upp – inte minst på sociala medier och inom den *shelfie culture* där kurerade och sorterade boksamlingar fungerar som visuella och identitetsskapande markörer. Samtidigt syns i utgivningen en ökad satsning på materiella kvaliteter, till exempel genom specialutgåvor med foliering, strukturprägling, läsband, dekorerade snittytor (sprayed edges eller “spredges”) och andra taktila detaljer. Denna trend är generellt tydlig inom genrelitteratur och därmed även i genrelitteratur för ungdomar.

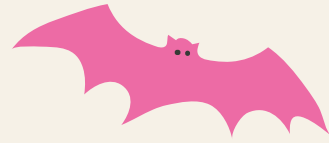
Ett fokus på boken som fysiskt objekt märks också i litteratur för yngre läsare, och är vanlig i bilderböckerna. I 2025 års bilderboksutgivning finns bland annat utstansningar, blädder-, vik- och dragspelseffekter, transparenta blad och ovanliga format. I *Vi måste ha ketchup* består bilderna av fotograferade miniatyrmiljöer befolkade av pappersdockor, skapade av papperskonstnären Anna Åkerström, medan Pija Lindenbaum står för text. Två böcker berättar med hjälp av textilier. I *Vaggvisa för farmor* av Iwona Chmielewska används stuvar och spetsar som författarens farmoder Hulda lämnat efter sig. Genom de olika materialen skildras Huldans liv i textilindustriestaden Lodz under 1900-talet och tygets historiska funktioner och hantverk. *Lösa trådar* av Isol är inspirerad av en traditionellt broderad palestinsk sjal som författaren fick under ett besök vid det läsförbjudande Tamerinstitutet i Palestina. I boken finns två parallella världar på varsin sida av den avfotograferade sjalen, som också fungerar som berättelsens landskap. Hål och revor är öppningar i landskapet genom vilka saker kan försvinna in på Den Andra sidan, som är full av knutar och dinglande trådar.

BÖCKER MED DEKORERADE SNITTYTOR ELLER “SPREDGES”

- *Quicksilver* av Callie Hart, Fenix
- *Once upon a broken heart* och *The Ballad of Never After* av Stephanie Garber, Fenix
- *Blodlunden* av Sara Engström, Kraxa förlag
- *RAN* av Estrid Klint, Bookmark

Texten är baserad på följande titlar

- Chmielewska, Iwona, Anders Karlsson och Okkyoung Park (övers). *Vaggvisa för farmor*. Stockholm, Trasten
- Engström, Sara. *Blodlunden*. Malmö, Kraxa förlag
- Hedin, Annica och Karin Cyrén. *Osynligt*. Stockholm, Rabén & Sjögren
- Hart, Callie. *Quicksilver*. Stockholm, Fenix
- Garber, Stephanie. *Once upon a broken heart*. Stockholm, Fenix
- Garber, Stephanie. *The Ballad of Never After*. Stockholm, Fenix
- Holmer, Anders. *Karavan*. Stockholm, Natur & Kultur
- Isol och Linda Widman (övers). *Lösa trådar*, Stockholm, Alfabet
- Johansson, Margareta. *Vem har lånat min rumpa?* Flik förlag
- Klassen, Jon och Lotta Olsson (övers.). *Din skog*. Stockholm, Lilla Piratförlaget
- Klassen, Jon och Lotta Olsson (övers.). *Din gård*. Stockholm, Lilla Piratförlaget
- Klint, Estrid. *RAN*. Stockholm, Bookmark
- Lindenbaum, Pija och Anna Åkerström. *Vi måste ha ketchup*. Stockholm, Lilla Piratförlaget
- Ljunggren, Magnus och Elin Hjulström Lord. *Ögat*. Stockholm, Bonnier Carlsen
- Olczak, Martin och Anna Sandler. *Molly Blooms fasansfulla och fantastiska resa*. Stockholm, Rabén & Sjögren
- Strid, Jakob Martin och Urban Jürgensen (övers.). *Den fantastiska bussen*. Malmö, Gyldendal Astra
- Virke, Emma och Joanna Hellgren, *Min hund är smartare än din!* Stockholm, Lilla Piratförlaget

Vampyrerna reser sig ... igen!

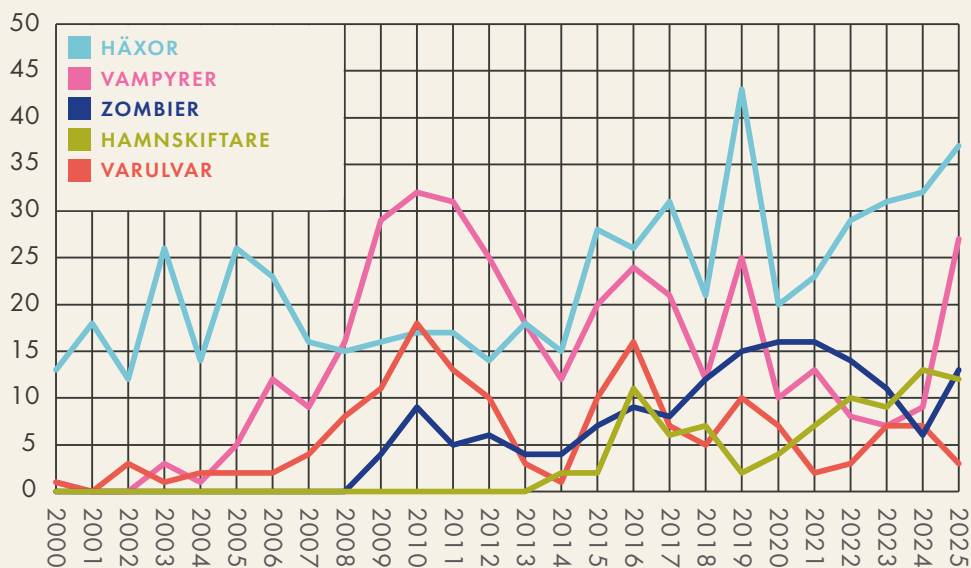
Karin Wennblom

I populärkulturen finns det få gestalter som är lika svåra att begrava som vampyrer. 2025 var ett år som präglades av blodsugarnas återkomst. Vampyrerna fyllde filmer och tv-serier, Twilight firade 20 år och en ny version av Buffy the Vampire Slayer annonserades.

Även i 2025 års utgivning av barn- och ungdomsböcker märks vampyrerna igen. Omkring 30 böcker om året med ämnesordet vampyr publicerades under guldåren 2009–2011. Därefter drog sig den bleka gestalten långsamt tillbaka mot skuggorna, även om den kikat fram lite då och då för att utmana de dominerande häxorna. Under 2000-talet har böcker om övernaturliga väsen ökat generellt. Det handlar inte bara om vampyrer och häxor, utan även om till exempel varulvar, zombier och hamnskiftare. SBI fick under 2025 in 27 böcker som tilldelades ämnesordet vampyr, vilket är mer än en fördubbling jämfört med 2022, 2023 och 2024.

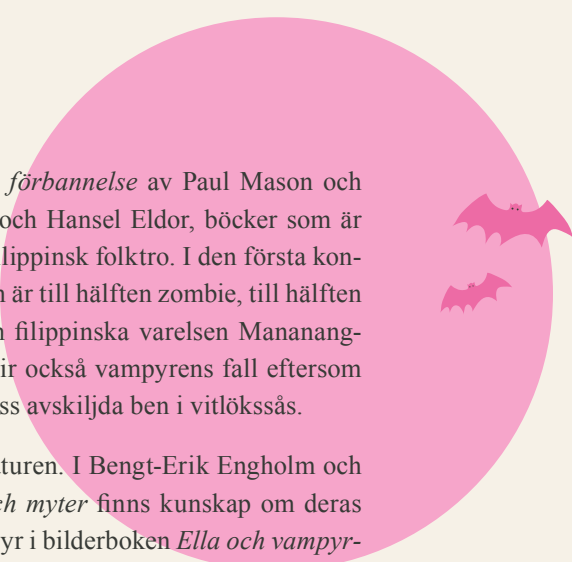

Titlar med Övernaturliga väsen som ämnesord 2000–2025

Det är framför allt den klassiska vampyren som syns i 2025 års utgivning: den som inte tål solen och ibland kan förvandla sig till fladdermus, rök eller till och med en råtta. Men den placeras också gärna i vardagen, ofta i relation till det komiska och absurda. En vampyr kan till exempel vara frisör, biträdande rektor för en trollkarlsskola, eller en hamster.

Några vampyrer som sticker ut finns i *Byns förbannelse* av Paul Mason och Robin Boyden och *Delaren* av Tobias Gard och Hansel Eldor, böcker som är inspirerade av kinesisk mytologi respektive filippinsk folktro. I den första kontrolleras staden Västby av Jiangshi, väsen som är till hälften zombie, till hälften vampyr. I den andra kan vampyren, liksom den filippinska varelsen Manananggalen, dela sig i två delar. Denna förmåga blir också vampyrens fall eftersom huvudpersonerna lyckas fånga och dränka dess avskiljda ben i vitlökssås.

Vampyrerna dyker inte bara upp i skönlitteraturen. I Bengt-Erik Engholm och Lina Blixts faktabok *Fladdermöss. Fakta och myter* finns kunskap om deras värld, medan fakta blandas med vardagsäventyr i bilderboken *Ella och vampyrgrannarna* av Carola Larsson och Joakim Hjortenklef. I *Cirkusdeckarna och vampyrmysteriet*, nummer 33 i bokserien av Dan Höjer och Stina Lökvist, får läsaren, tillsammans med huvudpersonerna, lära sig en hel del om skräckfilmstjärnan Bela Lugosis Draculakostym – och om varför någon skulle vilja sno den.

Även om vampyren inte syns i speglar kan vi konstatera att den ändå finns i vår backspegel och att den lämnar blodspår i 2025 års böcker. Kanske svävar vampyren vidare mot nya höjder på nattens vind, buren av nostalgi och roman-tasy.

Texten är baserad på hela utgivningen,
följande titlar nämns särskilt

Andersson, Linda. *Kalids spökhandel*. Eslöv, MoonTail förlag

Engholm, Bengt-Erik och Lina Blixt. *Fladdermöss. Fakta och myter*. Stockholm, Natur & Kultur

Höjer, Dan och Stina Lökvist. *Cirkusdeckarna och vampyrmysteriet*. Stockholm, Bokförlaget Semic

Larsson, Carola och Joakim Hjortenklef. *Ella och vampyrgrannarna*. Lund, Ekström & Garay

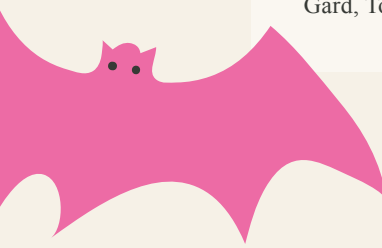
L'Hermenier, Maxe, Clément Lefèvre och Stefan Carlsson (övers.). *Groosham Grange*. Sundbyberg, Kartago

Mason, Paul, Robin Boyden och Maria Fröberg (övers.). *Byns förbannelse*. Örnsköldsvik, Argasso

Thollin, Daniel. *Basketbollar och blodpudding*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Thollin, Daniel. *Vitlök och vampyrjakt*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Gard, Tobias och Hansel Eldor. *Delaren*. Helsingborg, Hegas

“Din vilja är min lag.” Nakenbilder och problematiskt sex

Sofia Gydemo

Folkhälsomyndigheten kom under 2025 med en rapport som visade att sexuellt våld har ökat bland unga och unga vuxna. I bland annat *Biblioteksbladet* har böcker som skildrar sex, ofta våldsamt sådant, också debatterats och kritiserats. Det handlar framför allt om böcker inom undergenren dark romance som är populära på Booktok och vuxenklassade (även om de också läses av ungdomar). Under 2025 har några vuxenklassade böcker översatts till svenska och publicerats på förlag som traditionellt ger ut barn- och ungdomsböcker, eller har som inriktning att ge ut titlar som är populära på Booktok. När vuxenklassade böcker tar plats i barn- och ungdomsutgivningen blir gränserna mellan målgrupper mindre självklara. SBI har valt att ta in dessa böcker i samlingen, men inte låta dem ligga till grund för Bokprovningensstatistiken (se Vuxenböcker på Svenska Barnboksinstitutet s. 30). Det handlar till exempel om Carissa Broadbents fantasyserie *Crowns of Nyaxia*, som under 2025 utkommit i två delar. I böckerna har författaren inledningsvis skrivit en varning om innehållet, bland annat att det förekommer återkallat samtycke, sexslaveri och hot om våldtäkt. Där vissa av de vuxenklassade Booktok-titlarna kan röra sig i en estetik av begär och fara, arbetar många barn- och ungdomsböcker mer direkt med att synliggöra risker och formulera språk för gränser och samtycke. Men också i utgivningen av barn- och ungdomsböcker finns flera titlar som tar upp den mörkare sidan av kärlek och sex. Det är vanligast i ungdomsböckerna, även om temat även förekommer i böcker för yngre läsare. Den tecknade serien för mellanåldern *Hemlig kärlek* av BEKA och Maya lyfter problematiken med nakenbilder. En tjej skickar nakenbilder till en manipulativ kille med orden: ”Här kommer lite nya foton, så att jag kan fortsätta vara din fånge. Din vilja är min lag.” I ungdomsböckerna förekommer också nakenbilder men här finns en relativt avslappnad attityd till bilderna. Ungdomarna är dock medvetna om att det finns risker och pratar om olika försiktighetsåtgärder som att inte visa ansiktet på bilden.

Olika slags ofrivilligt och obehagligt sex skildras i ungdomsböcker, som i *Tvåhundra ord för förlåt* av Elin Wählström, där Klara är i ett destruktivt förhållande med Anton och där det bland annat förekommer övergrepp i form av ”tjatsex”. Sara Ejersbos *Ha en fin festival!* handlar om ungdomar på Roskildefestivalen och om samtycke. Är det ett medgivande att ha sex om man följer med in i ett tält? Samtycke behandlas även i några av faktaböckerna, till exempel *Före under efter – din guide till sexdebuten* av Kalle Norwald som även tar upp porr och nakenbilder.

Texten är baserad på följande titlar

- Ahlund, Anna och Irma Van den Poel. *Sexualitet*. Lund, Nypon förlag
- Ajmi, Zakiya. *Vulkan*. Stockholm, Berghs
- BeKa, Maya och Nadja Gollbo (övers.). *Hemlig kärlek*. Helsingborg, Hegas
- Broadbent, Carissa. *The Serpent & The Wings of Night* och *The Ashes & The Star Cursed King* (serien Crowns of Nyaxia). Stockholm, B. Wahlströms
- Duedahl, Marie och Catharina Andersson (övers.). *Min första och sista kyss*. Helsingborg, Easy Peasy Publishing
- Ejersbo, Sara och Ebba Berg (övers.). *Ha en fin festival!* Helsingborg, Easy Peasy Publishing
- Górecka, Joanna. *Nudes*. Stockholm, Natur & Kultur
- Lindqvist, Peter. *Alltså, Tobbe är ju ingen våldtäktsman*. Trollhättan, Kikkuli förlag
- Norwald, Kalle. *Före under efter – din guide till sexdebuten*. Stockholm, Bazar
- Tjäder, P.C. *Spegelburen*. Oskarström, Grens Bokskog
- Wahlström, Elin. *Tvåhundra ord för förlåt*. Trollhättan, Kikkuli förlag
- Yoldas, Atilla och Viktor Westberg. *Killboken*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Referenser

- Bildström, Tommy. ”Mer snusk och våld på biblioteket”. *Biblioteksbladet*, 20 oktober 2025, <https://www.biblioteksbladet.se/ideer/debatt/mer-snusk-och-vald-pa-biblioteket/>. Hämtad 4 mars 2026.
- Franzon, Alva. ”Det blir inga skolbibliotek fyllda med mjukporr”. *Biblioteksbladet*, 28 oktober 2025, <https://www.biblioteksbladet.se/ideer/debatt/det-blir-inga-skolbibliotek-fyllda-med-mjukporr/>. Hämtad 4 mars 2026.
- Ivarsson, Magdalena. ”Risk att skolbiblioteken fylls med mjukporr och ätstörningar”. *Biblioteksbladet*, 24 september 2025, <https://www.biblioteksbladet.se/ideer/debatt/risk-att-skolbiblioteken-fylls-med-mjukporr-och-astorningar/>. Hämtad 4 mars 2026.
- Johansson, Magnus. ”Är det alltid bra att läsa? Eller finns det skadliga böcker?”. *Biblioteksbladet*, 25 april 2025, <https://www.biblioteksbladet.se/ideer/kronika/ar-det-alltid-bra-att-lasa-eller-finns-det-skadliga-bocker/>. Hämtad 4 mars 2026.
- Kejerhag, Jenny, Emma Isberg och Erik Simander. ”Sandra ströps av sin dejt – ’strypsex är en lek med döden’”. *Dagens Nyheter*, 17 oktober 2025, <https://www.dn.se/sverige/sandra-strops-av-sin-dejt-strypsex-ar-en-lek-med-doden/>. Hämtad 4 mars 2026.
- Sahlin, Elina: ”Halva Malmö’ bidrar till normaliseringen av strypsex”. *Dagens Nyheter*, 30 oktober 2025, <https://www.dn.se/kultur/elina-sahlin-halva-malmo-bidrar-till-normaliseringen-av-strypsex/>. Hämtad 4 mars 2026.
- Schüldt, Greta. ”Sex är svårt – men inget blir lättare av strypförbud”. *Dagens Nyheter*, 3 november 2025, <https://www.dn.se/kultur/greta-schuldt-sex-ar-svart-men-inget-blir-lattare-av-strypforbud/>. Hämtad 4 mars 2026.
- Ungas hälsa, relationer och sexliv – Resultat från UngKAB23. En enkätstudie om ungas sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter*. Folkhälsomyndigheten, 12 februari 2025, <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/u/ungas-halsa-relationer-och-sexliv-resultat-fran-ungkab23/?pub=141028>. Hämtad 4 mars 2026.

Retroreferenser och blinkningar. Den som vet, vet

Amanda Idberg

Trådade hörlurar, knapptelefoner, mp3-spelare, skinny jeans och Dr Martens; nostalgi var en stark trend bland unga 2025 enligt Ungdomsbarometern. Även i utgivningen av barn- och ungdomsböcker 2025 märks retrotrenden. Referenser till 1990-talet och det tidiga 2000-talets popkultur dyker upp här och var: Man tittar på teveserien Vänner, pratar om Fucking Åmål och startar slagsmålsklubb efter att ha sett filmen Fight Club. En tjej drömmer om en ”ängslig, självhatande Popsicle-kille som står i något hörn och mumlar om Jonas Inde i Nile City”.

I bilderböckerna förekommer många nostalgiska detaljer som troligtvis helt går över huvudet på barnläsarna, men som fungerar som blinkningar till den vuxne. Här finns designklassiker som Alvar Aaltos pall 60, Bruno Mathsons fåtölj Eva, ett Lundbydockskåp med sitt röda tak – medelklassmarkörer för den som kan sin designhistoria. I en myllrande stadsbild står en polis med uniform från 1980-talet bredvid en köpman som är snubblande lik Ica-figuren ”Icander”, som hade sin storhetstid på 1900-talet. På ett uppslag ligger en pojke i ett hav av tårar och sjunger ”cry me a river”. Bildens färger och tematik är som hämtade ur Justin Timberlakes musikvideo till låten ”Cry Me a River” från 2002 inspirerad av uppbrottet med Britney Spears.

R • E • F • E • R • E • N • S • E • R

Trender 2025 – Enligt unga! Ungdomsbarometern, 12 december 2024, <https://info.ungdomsbarometern.se/publika-rapporter/trender-2025-enligt-unga>. Hämtad 28 februari 2025.

Texten är baserad på följande titlar

Adbåge, Emma. *Påsen*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Andersson, Nils och Erik Svetoft. *Att köpa en sked*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Avdic, Åsa. *Strandhäxan*. Stockholm, Rabén & Sjögren

De Bruin, Moa. *Min superkaosiga vår*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Glassel, Christina. *Agnes och den mystiska medaljongen*. Lerum, Visto Förlag

Górecka, Joanna. *Nudes*. Stockholm, Natur & Kultur

Jansson, Robin. *Det löser sig grabben*. Produktionsbolaget

Karinsdotter, Emma och Bjarke Stenbæk Kristensen. *Det sista killregnet*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Painter, Lynn och Isabel Valencia (övers.). *Inte som på film*. Stockholm, Modernista

Svarfvar, Sofia. *Starkare. Berättelsen om Rut*. Trollhättan, Kikkuli

Westin, Sophia. *Frihetsgudinnan*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Åsa Warnqvist

Gravskändning eller livsnerv? Kyrkogårdar, mangamyter och återbruk i serieutgivningen

Deas hamster Kurt ser lite trött ut, men hon tänker att han snart piggar på sig. ”Han har bara en dålig dag. Alla kan vara tysta eller lukta lite illa ibland.” Kompisen Sven är inte lika övertygad. Det är nämligen han som har råkat cykla över Kurt. Nu har de gått till kyrkogården för att hitta en plats där Kurt kan få sin sista vila.

Döden är ett av flera framträdande spår i 2025 års serieutgivning. Kyrkogården och dödsriket har tjuskraft, och svärta, gravkors och dödsväsen överflödar rutorna. I *Kurt är inte helt död* av Sabine Lemire och Rasmus Bregnhøi möter barnen ett spattigt spöke med en makabert grågrön uppsyn å la levande lik. Han livar upp den ödsliga kyrkogården och avdramatiserar döden.

SVÄRTA, GRAVKORS OCH DÖDSVÄSEN ÖVERFLÖDAR RUTORNA

Serier om döda som blivit kvar i de levandes värld lånar tankegodis från flera historiska epoker, från 1700-talets kyrkogårdspoesi till medeltida groteskerier som förruttnelse och utspridda likdelar, och allra helst en skräckromantisk gotisk tradition. På detta tankegodis vilar Hubertus Rufledts och Helge Vogts serier om den döda flickan Alisik och serieadaptationen av Neil Gaimans roman *Kyrkogårdsboken* om pojken Bod. Båda lever på gamla kyrkogårdar, suggestiva och fasaväckande miljöer men samtidigt de dödas trygga plats.

För Bod är kyrkogården ett hem, där han har vuxit upp med de vålnader som tog hand om honom när hans familj blev mördad. Båda berättelserna ger, i likhet med boken om Kurt, inblick i de döda gestalternas liv och blir, i sin skildring av det sköra mänskliga livets möte med eftervärlden, i slutändan livsbejakande.

Tecknade serier för barn och unga i Sverige har en lång tradition, som sträcker sig mer än ett sekel tillbaka (Magnusson 2005). I likhet med bilderböcker är serier inte en genre utan ett medium som kan fyllas med berättelser av olika slag. Oftast rör det sig om ett skönlitterärt berättande, men det finns några titlar i 2025 års faktaboksutgivning som berättar om dinosaurier, evolutionen och Armand Duplantis väg till höjdhoppningen i serieform.

Att läsa seriesidor är en kompetens som läsaren behöver tillägna sig. Det krävs en förmåga att avkoda text och bild i ett specifikt samspel, och navigera i bildsidor som många gånger kan vara komplext uppbyggda. Med den lättlästa bokserien Börja läsa serier är tanken att äventyr om bland andra Spider Man som barn och Disney-prinsessor ska hjälpa yngre läsare med denna avkodning. Titlarna inleds med ett uppslag som förklarar det mediespecifika med serier och hur läsningen konkret går till.

NORDISK ELLER GREKISK MYTOLOGI BLANDAS MED ASIATISK ESTETIK FÖR ATT BERÄTTA NÅGOT NYTT

I mångt och mycket speglar 2025 års serieutgivning barn- och ungdomsboksutgivningen i övrigt. Fantasy utgör en stor del, ibland med inslag från science fiction. Det finns gott om skildringar av samhällsbyggen med totalitära regimer som ett fåtal individer har tagit på sig att bekämpa (se Från klassråd till diktatur s. 31). Historiskt orienterade äventyr kan kretsa kring deckargåtor eller politiska intriger, och vardagsnära berättelser kring en flirtduell eller en tävling för att utse skolans fulaste par. I serier för yngre barn ställer onda katter och klantiga monster gärna till det för sig själva och andra.

Inom fantasyutgivningen är influenser från nordisk och grekisk mytologi påtagliga. Det kan röra sig om att återberätta en myt, som i *Herkules tolv storverk* av Stephanie Peters och Oscar Herrero, där berättelsen om Herkules förmedlas i lättläst form. Vanligare är dock att låna inslag från kända myter, och påfallande ofta sker detta i mangastil, vilket skapar ett interkulturellt samspel där nordisk eller grekisk mytologi blandas med asiatisk estetik för att berätta något nytt.

ENDAST 13
AV TOTALT 100 SERIETITLAR
VAR ORIGINALSVENSKA 2025,
EN MYCKET LÅG ANDEL
JÄMFÖRT MED ANDRA
LITTERATURKATEGORIER.

I postapokalyptiska *Nausicaä från Vindarnas dal* från tidigt 1980-tal, som nu utkommer på svenska för första gången, har Hayao Miyazaki lånat huvudpersonens namn och personlighet från en gestalt ur Homeros *Odysséen*. Tidsresan av Jérôme Alquié och Arnaud Dollen ingår i det omfattande Saint Seiya-universumet som bygger på den japanske serietecknaren Masami Kurumadas serier, också från 1980-talet. Här skyddar en grupp riddare den reinkarnerade gudinnan Athena i hennes kamp mot gudar som vill härska över jorden.

Motsvarande interkulturella samspel finns i svenskproducerad manga, men där är det den nordiska mytologin som står i fokus. Två serieskapare som i detta sammanhang använder konstnärliga grepp från mangan är Martin Nihlén och Linn Olsson. I deras respektive serier *Fylgior* och *Nidur* har huvudpersonerna till uppgift att skydda övernaturliga väsen som hotas av magiker. Nihlén knyter konkret berättelsen om tre systrar som blir väsenväktare till den fornnordiska mytologins kvinnliga skyddsandar.

Något som särskiljer serieutgivningen från övrig barn- och ungdomslitteratur är den höga andelen äldre serier som ompaketeras och ges ut på nytt i påkostade premiumutgåvor. Senare tids utgivning av Disney-serier består i hög utsträckning av denna typ av produkter, påfallande ofta inriktade på att lyfta fram enskilda tecknare. Under 2025 har till exempel en bokserie i fyra delar samlat Romano Scarpas *Kalle Anka*-serier.

I gränslandet mellan ompaketerade respektive nyproducerade serier finns en vanligt förekommande kategori som utgörs av nytolkningar eller nya serier med äldre förlaga, alltså den typ av utgivning som har varit föremål för diskussionen om det barnlitterära kulturarvet som sammanfattas ovan (se Nytolkning, återanvändning och produktifiering av klassikerna). Ändå har serier för barn och unga endast undantagsvis nämnts i debatten.

EN STARK
FRANSKBELGISK SERIETRADITION
MED TONGIVANDE SERIER SOM TINTIN,
ASTERIX OCH LUCKY LUKE
MÄRKS I ÖVERSÄTTNINGARNA.

Redan under 1950-talet blev berättelserna om några av tidens mest välkända barnboksgestalter serier, som Pippi Långstrump, Ture Sventon och mumintrollen. I samtliga fall var det dock de ursprungliga upphovspersonerna som också skapade serierna. Kritiken i dagens debatt har handlat om att härma en berättar- och/eller illustrationsstil i material skapat av andra. Även detta är dock vanligt inom tecknade serier.

Walt Disney, Marvel och DC Comics hör till de producenter som tidigt omfattade och etablerade denna typ av återbruk som en del av mediets kärna. Många kända serietecknare har skapat serier inom en rad multiversum som möjliggör parallella gestaltningar av berättelser, händelseförlopp och seriefigurer som berikar varandra. Under 2025 har exempelvis ett antal titlar utkommit i en bokserie som samlar Kalle Anka-serier av Carl Barks tillsammans med Don Rosas uppföljare. När skaparna av Asterix-serierna, René Goscinny och Albert Uderzo, liksom Lucky Lukes tecknare Morris och Smurfarnas skapare Peyo, avled gick uppdraget att fortsätta teckna dessa serier till andra kreatörer. Nytolknings serier som imiterar miljöer och figurer men inte tecknarnas stil förekommer också, exempelvis i bokserien Ett extraordinärt äventyr

med Lucky Luke, i vilken nya serietecknare har ombetts skapa Lucky Luke-äventyr som en hyllning till originalet. I denna satsning ingår *Sprakfålar* av Blutch och Daniel Blancou från 2025, där linjeföringen är friare och mer yvig än i Morris original. Utgivningen av dessa serier motiveras just med en vilja att vidareutveckla ett populärt kulturarv och hålla det levande.

ALLRA FLEST
ÖVERSÄTTNINGAR GÖRS FRÅN ENGELSKA
OCH FRANSKA, ENSTAKA TITLAR
ÄVEN FRÅN SPRÅK SOM NORSKA,
ITALIENSKA OCH KOREANSKA.

I den originalsvenska utgivningen finns liknande exempel. *Mamma Mu och Kråkan på höskullen* innehåller serier skrivna av Jujja Wieslander, men de är inte tecknade av Sven Nordqvist, utan i hans ”anda” av Micaela Favilla. Fabian Göranson har gjort sin egen tolkning av Astrid Lindgrens Pippi Långstrump-berättelser, senast i *Pippi på de sju haven*. Dessa och liknande titlar har inte kritiserats i debatten om förflackningen av kulturarvet. Göranson har tvärtom nyligen tilldelats flera stora barnbokspriser, bland annat 2025 års Augustpris för serieromanen *Tvättbjörnarnas stad*, första delen i en bokserie i historisk miljö.

SERIEUTGIVNINGEN 2025
BESTÅR AV EXAKT 100 TITLAR.

Den typ av återbruk som har kritiserats i debatten präglar, som exemplen här visar, många serier. I ett inlägg skriver också Fabian Göranson att både han själv och förlaget var beredda på ”debattartiklar om gravskändning, helgerån och cynisk kommersialism” efter Pippi-utgivningen, men kritiken uteblev. Så vad är orsaken till

att den ”fullständiga uppluckring” av författarskap som författaren och illustratören Jöns Mellgren och andra kritiker ser i nytolkningarna av Elsa Beskows, Astrid Lindgrens och Tove Janssons bilderböcker inte tycks gälla serier? Det kan delvis ha med bilderbokens kontra seriemediets status att göra, delvis med vem som tillfrågas om att göra nytolkningarna, men kanske mest sannolikt seriemediets historia, där just återbruket länge har bejakats och blivit en av mediets inneboende egenskaper.

I grunden handlar debatten om det som brukar kallas för originalitetstanken, det vill säga en idé om att ett konstnärligt eller litterärt verk ska vara unikt. Föreställningen, som uppstod under romantiken, har stärkts under 1900-talet och bland annat gett upphov till lagstiftning om upphovsrätt. Stora delar av serieutgivningen utmanar denna tanke. Här är i stället återbruket en livsnerv, som kan trygga fortlevnad och befästa en position.

VAD ÄR TECKNADE SERIER?

Seriemediet, ibland kallat sekvenskonst, berättar i bildsekvenser på en och samma yta, och utnyttjar ofta konturlinjens styrka liksom verbala uttrycksmedel som pratbubblor och textrutor. Kategorin kallas i det svenska nationella bibliotekssystemet för *tecknade serier*, men många, i synnerhet forskare och serietecknare, väljer att enbart säga *serier*.

Serier för barn och unga utges i regel av etablerade serieförlag, som Egmont, Cobolt, Kartago och Epix. Egmont står ensamt för närmare 40 procent av utgivningen. De traditionella barnboksförlag som ger ut mest serier är de som är specialiserade på lättläst, som Nypon förlag och Hegas.

Bortsett från några år under slutet av 00-talet med en stor mangautgivning har utgivningen av serier för barn och unga i bokform legat på under 100 titlar per år under hela 2000-talet, fram till de allra senaste åren då den har ökat något igen. Värt att notera är den lilla andelen originalsvenska serier i utgivningen. Den stora merparten är översättningar.

Texten är baserad på hela serieutgivningen,
följande titlar nämns eller åsyftas särskilt

- Alquié, Jérôme, Arnaud Dollen, Masami Kurumada och Simon Hammar (övers.).
Tidsresan 1. Ikki i ödets flammor. Trosa, Cobolt
- Barks, Carl, Don Rosa och Björn Åström. *De vises sten. Korsfararkungarnas krona. Gamla skulder ska också betalas. Kopparbergens konung*. Solna, Egmont Comics
- Behling, Steve, Gionvanni Rigano, Antonello Dalena och Lena Wickenberg (övers.).
Heja, team Spidey! Malmö, Egmont Story House
- BeKa, Maya och Nadja Gollbo (övers.). *Hemlig kärlek*. Helsingborg, Hegas
- Blasco, Serena, Nancy Springer och Stefan Carlsson (övers.). *Fallet med den mystiska buketten*. Sundbyberg, Kartago
- Blutch, Daniel Blancou och Stefan Carlsson (övers.). *Sprakfålar*. Trosa, Cobolt
- Elric, Clément Lemoine, Michaël Baril, Per A. J. Andersson (övers.). *Spirou på Kuba*. Trosa, Cobolt
- Fabcaro, Didier Conrad, Thierry Mébarki och Carin Bartosch Edström (övers.). *Asterix i Lusitanien*. Stockholm, Egmont Story House
- Frigiel, Pirate Sourcil, Waltch, Novy och Nadja Gollbo (övers.). *Mobernas hemliga liv*. Helsingborg, Hegas
- Gaiman, Neil, P. Craig Russell, David Lafuente, Scott Hampton, Kevin Nowlan, Galen Showman, John-Henri Holmberg (övers.). *Kyrkogårdsboken*. Volym 2. Stockholm, Epix
- Göranson, Fabian, *Tvättbjörnarnas stad*. Stockholm, Galago
- Harper, Benjamin, Julio Francisco och Garza Lorenzo. *Meet Meraxes gigas och Meet Bisticeratops*. Graphic Universe, Learner Publishing group
- Kjær, Jan och Marie Helleday Ekwurtzel (övers.). *Magiskt blod*. Helsingborg, Hegas
- Lemire, Sabine, Rasmus Bregnhøi och Carina Gabrielsson Edling (övers.). *Kurt är inte helt död*. Bromma, Berghs
- Lindgren, Astrid och Göranson, Fabian, *Pippi på de sju haven*. Stockholm, Rabén & Sjögren
- Miyazaki, Hayao och My Bergström (övers.). *Nausicaä från Vindarnas dal 1 och 2*. Trosa, Cobolt
- Moen, Kjersti Synneva och Johanna Lindbäck (övers.). *Selma gör sitt bästa*. Stockholm, Alfabet
- Müller, Reidar, Sigbjørn Lilleeng, Helena Sjöstrand Svensson (övers.) och Gösta Svensson (övers.). *Livet är livsfarligt! Den fantastiska berättelsen om evolutionen från bakterier till dig*. Stockholm, Alfabet
- Nihlén, Martin, *Väsenväktarna*. Stockholm, Egmont Comics
- Olsson, Linn, *Nidur 2*. Malmö, Nosebleed Studio
- Palmaer, Andreas och Henri Gylander. *Armand Duplantis*. Lund, Nypon förlag
- Parthoens, Luc, Thierry Culliford, Laurent Cagniat, Paolo Maddaleni, Carin Bartosch Edström. *En ny början*. Malmö, Egmont Comics
- Peters, Stephanie, Oscar Herrero, Le Nhat Vu och Elise Rosberg (övers.). *Herkules tolv storverk*. Lund, Nypon förlag
- Rota, Marco, Stefan Diös (övers.) och Christer Nilsson (övers.). *Walt Disney's Kalle Anka – mitt liv i ett äggskal och andra serier*. Malmö, Egmont Comics

- Rufledt, Hubertus, Helge Vogt och Catharina Odencrants (övers.). *Alisik 3. Vår och Alisik 4. Döden*. Malmö, Egmont Comics
- Scarpa, Romano och Joakim Gunnarsson, Carin Bartosch Edström (övers.), Gunnar Lorentz (övers.), Christer Nilsson (övers.), P.A. Westrin (övers.) och Christer Nilsson (övers.). *I oljigaste laget och andra historier*. Malmö, Egmont Comics
- Souid, Sophie, Thomas Hjorthaab och Marie Helleday Ekwurtzel (övers.). *Hämnden är ljuv och stinker av fisk*. Bromma, Berghs
- Tolo, Michelle och Björn Wahlberg (övers.). *Första mötet*. Lund, Nypon förlag
- Webster, Harriet och Lena Wickenberg (övers.). *Disney prinsessor. De spännande ridäventyren*. Malmö, Story House Egmont
- Wieslander, Jujja, Sven Nordqvist, Micaela Favilla och Elin Fahlstedt. *Mamma Mu och Kråkan på höskullen*. Stockholm, Rabén & Sjögren
- Wirbeleit, Patrick, Elva Lombardia och Horst Schröder (övers.). *Vad i helvete?! Stockholm*, Epix

Referenser

- Göranson, Fabian. ”Jag gjorde om Pippi – ingen protesterade”. *Expressen*, 23 mars 2026, <https://www.expressen.se/kultur/kulturdebatt/jag-gjorde-om-pippi-ingen-protesterade/>. Hämtad 23 mars 2026.
- Mellgren, Jöns, ”Så här dåliga är de nya Muminböckerna”. *Expressen*, 2 mars 2026, <https://www.expressen.se/kultur/ungkultur/sa-har-daliga-ar-de--nya-muminbockerna/>. Hämtad 23 mars 2026.
- Magnusson, Helena. *Berättande bilder. Svenska tecknade serier för barn*. Göteborg, Makadam, 2005.

Mer från Bokprovningss- bordet

Psst. Vill du djupdyka i statistik, och veta mer om titlar som nämns på detta uppslag? Gå till litteraturlistan och statistikbilagan i slutet av rapporten.

HEMMET SOM EN OTRYGG PLATS

Våldsamma föräldrar är ett nytt ämnesord. I utgivningen finns flera exempel på pappor som slår eller har alkoholproblem, och barn som lever med hemligheter eller i social utsatthet. *Lana eller Lina?* av Mirna Afram Janani och Kasper Binze berättar om att leva gömd och med skyddad identitet och Petrus Dahlins *Runaway Kid* om att placeras på familjehem. I Kristina Falks ungdomsbok *Löftet* skildras hur svårt det är att bryta sociala mönster, och hur våldet blir ett arv som går i cirkel och förs vidare mellan generationer.

DJUR SOM LEVER MELLAN GENRER

Faktaböcker och skönlitterära bilderböcker om djur är båda vanliga, men hur vanliga är djurböcker i gränslandet mellan information och fiktion? I Clara Dackenbergss *Hur låter djuren?* blinkas det åt medeltidens fantasifulla bestiarium, med överraskningsmoment vid bläddring, oväntade ljud att härma och överdimensionerade, lekfullt groteska djurgestaltningar att titta på. I *Lita aldrig på en fisk* av Neil Sharpson och Dan Santat beskrivs fisksläktet som rebelliskt och laglöst. Fiskarna följer inte några tydliga regler: somliga har gälar och andra lungor. Fiskfakta vävs ihop med absurt berättande, med en oväntad berättarröst.

ELDEN ÄR LÖSI!

Övernaturlig rök avslöjar ett spöke. Ett bergsrå har en ugn i ryggen. Eld ska förgöra hus. Självaste julbocken i Gävle brinner. Inbrott leder till brand. Vulkaner får utbrott. Man grillar över öppen eld. Det pyr, sprakar och ryker i barn- och ungdomsböckerna!

KILLARS TÅRAR

Toxisk maskulinitet och feministisk backlash har under året varit viktiga ämnen i offentligheten. I utgivningen syns ett eko i form av gråtande pojkar och handlingskraftiga, ibland hämnndrivna, flickor som kräver upprättelse. Positionerna har flyttats fram från Christina Herrströms *Tusen gånger starkare* (2005) som handlar om tjejer som gemensamt kräver sin plats i skolan (och som återutgavs under året). I Linda Jones besläktade *Lejonflock* börjar en grupp tjejer hämnas för sexuella trakasserier genom misshandel och frihetsberövande. Samtidigt syns i utgivningen flera böcker med killars känsloliv i fokus – från *Killboken* av Atilla Yoldaş som berör mansnormer till Emma Karinsdotter och Bjarke Stenbæk Kristensens *Det sista killregnet* där männens förlösande tårar översvämmar en hel stad.

HÅRDROCKARE I UTGIVNINGEN!

AB/CD-bandtröja (sic!), tajta jeans, svart hårsvall, en bas och tatueringar. Blinkningar till hårdrockaren kan spanas i utgivningen. Rakt på sak blir det när Mikkey Dee säger "Rock on!" och ger alla blivande rockers sina bästa tips.

GÖR-DET-SJÄLV

Årets handböcker för barn handlar bland annat om att spela schack, tillverka pyssel av återbrukat material, lära sig teckna manga och att bygga sin egen kähäst.

SAKNAS ORD!

Sex titlar tilldelades under året formordet "textlösa böcker". Bland dem finns Eva Lindströms *Katten och apan* som skildrar dessa två djurs interaktion kring ett par föremål som byter form och förändras, samt Julia Groths *Var är mitt ägg?* där läsaren följer två skeenden parallellt: honans jakt efter ägget och äggets irrande väg.

MAT OCH SÖTSAKER I OLIKA DELAR AV VÄRLDEN

Fem små gefiltes av Dave Horowitz

Fem gefilte fish (jiddisch för fyllda fiskar) lämnar burken de lever i och ger sig ut på stan i New York för att upptäcka världen.

Dumplingpalatset av X. Fang

En flicka drömmer om all mat hon ska äta på restaurangen Dumplingpalatset, men blir själv inbakad i en dumpling och serverad till en kejsarinna.

Nina & Aisha äter fredagsgodis av Katarina Ausenius

Aisha har nyligen flyttat från Libyen till Sverige. Att äta godis på lördagar är något helt nytt för henne. Och hon är van vid andra sorters sötsaker än de svenska.

I djiddos trädgård växer allt av Jenan A. Matari

De traditionella råvarorna och maträtterna blir en ingång till minne och identitet, när en flicka genom sin morfars grönsaksland får ta del av familjens historia i Palestina.

Mama Milkas mandazi av Kwame Nyong'o

Mandazi – den nybakade, friterade söta bullen – intar huvudrollen. Varje lördagsmorgon går Musa till Mama Milkas affär för att köpa sin favorit. Den här gången måste han dock själv tjäna ihop pengarna, men när han till slut lyckas kan han äntligen unna sig en mandazi.

LÄTTLÄST SKRÄCKEL

Har lättläst litteratur för unga tagit en oväntad och mörk vändning? Med EliSophie Andrées lättlästa bokserie för ungdomar, Ingen ängel, utlovar förlaget "splatter och humor i ungdomsmiljö". I första delen, *Mord och mascara*, möter vi en suttonåring som går från att känna sig utanför till att mörda sin kompis pojkvän, stycka kroppen med en häcksax och förvara delarna i syltburkar. I *Snön lyser vit* av Anna Hansson vrids julens tryggaste symboler till skräck, när tomten och hans renar förvandlas till blodtörstiga angripare som går till attack mot en pappa och hans dotter i en isolerad stuga.

FAKTABÖCKER: VEM SYNS MEST?

Lionel Messi, Alexander Isak, Erling Haaland och Astrid Lindgren. Tre fotbollsspelare och en författare som alla fyra tillägnats två böcker var i utgivningen 2025.

... VILKA SYNS OCKSÅ?

MrBeast, Taylor Swift och Jona från Gamla testamentet är några andra välkända personer.

Bokstäver, gurkor och kapybaror. En översikt av barnämnesorden 2025

Genom topplistor över de vanligaste barnämnesorden kan man se vilka ämnen som är vanligast i utgivningen och även jämföra utvecklingen mot tidigare år. Nya ämnesord som antas kan till exempel visa på trender i samhället under året, eller nya händelser och fenomen som speglas i utgivningen.

Vänskap har toppat listan över ämnesord i många år och sträcker sig över alla kategorier och åldrar. I Elin Lindells *Jenka och jag* finner ensamman killen Uno äntligen en bästa vän i Jenka när han följer med sin pappa till sjukhuset. I 2025 års böcker verkar det dock som att barn och unga har fler hemligheter än året innan, för fler böcker tilldelades ämnesordet. I *Bra och dåliga hemligheter* av Åsa Karsin, Josefine Paulsen och Martin Herrgård får läsaren lära sig att skilja mellan dessa. Boken är ett samarbete med Rädda barnen och riktar sig till barn i förskoleåldern.

Andra ämnesord som ökat under 2025 är Bokstäver och Ord. Över hälften av böckerna som tilldelats dessa ämnesord är faktaböcker. En tydlig majoritet av bokstavsböckerna ingår i förlaget Gobokens omfattande bokserie ABC-klubben. Ett exempel på en ABC-bok på parallellspråk är *ABC på nordsamiska och svenska* av Elin Marakatt och Anna-Stina Svonni. Även genre- och formorden Lättlästa böcker, Börja läsa och Bildordböcker har tilldelats fler böcker. Att just dessa böcker ökar är en effekt av de läsfrämjandeinsatser som gjorts i samhället, till exempel statsbidraget för inköp av böcker till skolor.

2025 antogs även 37 nya barnämnesord, varav sex ligger inom kategorin Mat: Hamburgare, Gurkor, Kryddor, Mangor, Vitlökar och Snabbmat. Vitlökar sattes som ämnesord på en av årets vampyrböcker, *Ella och vampyrgrannarna* av Carola Larsson, där vitlökar har en viktig betydelse som skydd mot vampyrer. Stark vitlökssås äts till frukost och vitlöksklyftor göms överallt i huset, till och med inuti ett gosedjur. Värt att nämna är att det också antogs två nya genre- och formord: Böcker med lukteffekter och Böcker med ljuseffekter. I *Vem pruttar bäst?* och *Lilla lamm går på marknaden* får läsaren känna olika lukter genom att skrapa på sidorna.

Bland de nya ämnesorden finns också flera som har koppling till samhället: till exempel Räddningstjänst, Tabu, Gentrifiering, Distansundervisning, Olympiska spelen och Testamenten. *Dina 20 miljoner. Bra ekonomi utan problem* av Ametist Azordegan och Jonna Fyhr vänder sig till gymnasieungdomar och handlar om ekonomiska beslut – den gav upphov till ämnesordet Ekonomiska skulder. Ämnet återfinns även i Vilgot Paulsens *Gothia kupp!* där huvudpersonen döljer för sin ekonomiskt utsatta mamma att de har dyra utgifter att betala till fotbollslaget, varpå en skuld byggs upp.

Bland de barnämnesord som antogs 2025 märks också Kapybaror, stora gnagare som har varit populära internetfenomen och nu har börjat synas i bokutgivningen. Huruvida trenden blir kort eller långvarig får framtiden utvisa ...

VAD ÄR BARNÄMNESORD?

Barnämnesord ringar in form och innehåll, till exempel genre och motiv, i de barn- och ungdomsböcker som ges ut i Sverige. De ger ingångar till ämnen i bibliotekssamlingar och används vid sökning av barn- och ungdomsböcker i bibliotekskataloger.

Titlar som nämns i texten

Paulsen, Vilgot. *Gothia kupp!* Bromma, Ordalaget bokförlag

Nyman Grosshög, Helena (övers.). *Lilla lamm går på marknad. Gnugga och lukta.* Lund, Goboken

Marakatt, Ingå Elin. *ABC på nordsamiska och svenska.* Linköping, Olika

Lindell, Elin. *Jenka och jag.* Stockholm, Alfabet

Larsson, Carola. *Ella och vampyrgrannarna.* Lund, Ekström & Garay

Karsin, Åsa, Josefine Paulsen och Martin Herrgård. *Bra och dåliga hemligheter.* Stockholm, Rädda Barnen

JJ Lachowich, Jayne Schofield och Lena Wickenberg (övers.). *Vem pruttar bäst?.* Malmö, Story House Egmont

Azordegan, Ametist och Jonna Fyhr. *Dina 20 miljoner. Bra ekonomi utan problem.* Stockholm, Natur & Kultur

NYA ÄMNESORD 2025

ARABISK MYTOLOGI

BANSHEE

BASTU

BÖCKER MED LJUSEFFEKTER

BÖCKER MED LUKTEFFEKTER

CRICKET

DISTANSUNDERVISNING

EKONOMISKA SKULDER

FÖRÄLDRAR MED FUNKTIONS-
SÄTTNINGAR

GATUHUNDAR

GENTRIFIERING

GURKOR

HAMBURGARE

HJUL

HJÄLMAR

KAPYBAROR

KAWAII

KOREAKRIGET 1950–1953

KRYDDOR
KRYPTOZOOLOGI
LYKTOR
MANGOR
MONSTERJÄGARE
OLYMPISKA SPELEN
POKÉMON
RÄDDNINGSTJÄNST
SNABBMAT
STOMIER
SUGA PÅ TUMMEN
TABU
TESTAMENTEN
TUNDROR
TYGER
UKULELER
VITLÖKAR
VÄRLDENS UNDERGÅNG
YOKAI

De vanligast förekommande barnämnesorden

Undantaget de könsbestämmande orden "flickor" och "pojkar", geografiska och kronologiska ämnesord samt huvudkategorierna.

Hela utgivningen

Vänskap
Förmänskligade djur
Familjen
Skolan
Magi
Hundar
Kärlek
Skogar
Syskon
Vardagsliv
Mor- och farföräldrar
Övernaturligt
Djur
Hemligheter
Katter
Barn och föräldrar

Genre/form

Lättlästa böcker
Småbarnsbilderböcker
Faction
Fantasy
Kartongböcker

Faktaböcker

Ord
Bokstäver
Historia
Fotboll / Fotbollsproffs
Vardagsliv / Vilda djur
Djur
Berömda personer
Känslor / Mat
Sport / Språk
Kroppen
Dinosaurier / Pyssel / Skolan
Musik / Naturen
Rymden
Hav
Fordon

Genre/form

Lättlästa böcker
Småbarnsfakta
Biografiska berättelser
Kartongböcker
Pysselböcker

Bilderböcker 0–6 år

Förmänskligade djur
Vänskap
Hundar
Familjen
Skogar / Vardagsliv
Lek
Djur
Leta
Barn och föräldrar /
Katter
Mor- och farföräldrar
Känslor
Förskolor
Syskon
Djur och människor
Bokstäver / Julen

Genre/form

Småbarnsbilderböcker
Kartongböcker
Faction
Rim
Mekaniska böcker

Örekommände den 2025

Kapitelböcker 6–9 år

Vänskap
Skolan
Familjen
Magi
Förmänskligade djur
Mor- och farföräldrar
Syskon
Hemligheter / Skogar / Stöld
Katter
Hundar / Mobbning /
Mormödrar / Spöken
Detektiver / Magiska föremål /
Tävlingar
Grannar / Hästar / Parallella
världar / Övernaturligt

Genre/form

Lättlästa böcker
Börja läsa
Faction
Deckare
Fantasy

Mellanåldersböcker 9–12 år

Vänskap
Skolan
Övernaturligt
Magi
Familjen
Syskon
Hemligheter
Kärlek/Parallella världar
Hundar
Sommarlov
Övernaturliga väsen
Mor- och farföräldrar
Mysterier
Försvunna personer
Djur och människor / Öar

Genre/form

Lättlästa böcker
Fantasy
Rysare
Faction
Historiska berättelser

Ungdomsböcker 12–18 år

Vänskap
Kärlek
Skolan
Familjen
Magi
Hemligheter
Relationer/Övernaturligt
Identitet
Brottslighet
Mord/Våld
Ungdomar
Krig/Överlevnad
Barn och föräldrar /
Internatskolor / Syskon

Genre/form

Unga vuxna
Lättlästa böcker
Fantasy
Thrillers
Rysare

Litteraturlista övriga texter

UTPLOCKAT OCH INZOOMAT

Utgivning med agenda

- Azordegan, Ametist, Jonna Fyhr och Felix Paulin. *Dina 20 miljoner. Bra ekonomi utan problem.* Stockholm, Natur & Kultur
- Karsin, Åsa, Josefine Paulsen och Martin Herrgård. *Bra och dåliga hemligheter.* Stockholm, Rädda Barnen, Stockholm, Bonnier Carlsen
- Klepke, Anton och Therese Vildefall. *Jakten på vattnet.* Stockholm, WaterAid, Stockholm, Bonnier Carlsen
- Nilsson, Sara, Patrik Sjöberg och Emmalill Frank. *Wilda Väster och smiskadrillerna.* Ugglarp, Whip Media
- Stenkvist, Yücel, Sandra Barud, Christine Blom, Alejandra Dinamarca Gabriel Kotowski, Fredrik Larsson och Gabriel Kotowski. *Chippen & mamma. Paketet som försvann.* Shiplink, Ajabajacancer
- Rosén, Åsa och Victor Sandberg. *Öringen Örjan längtar.* Saltsjö-Boo, Virva förlag
- Rosén, Åsa och Victor Sandberg. *Aborren Amir simmar vilse.* Saltsjö-Boo, Virva förlag
- Rosén, Åsa och Victor Sandberg. *Gäddan Gärda är vrååålhungrig.* Saltsjö-Boo, Virva förlag
- Svärdh Nilsson, Hanna och Christina Forsberg. *Resor i historien: Bara – Klågerup – Svedala.* Svedala, Svedala kommun
- Swärd, Suzann och Tina Landgren. *Du är bra precis som du är. En bok om barnets rättigheter.* Växjö, Rättighetsfokus

Titlar på engelska, text på svenska ...

- Aleksandersen, Eli, Helena Nyman Grosshög och Julia Seal. *Who did it?* Lund, Goboken
- Bailey, Ivy och Åsa Kempe (övers.). *Playing the field.* Stockholm, B. Wahlströms
- Behm, Jukka och Emil Johansson (övers.). *Wonderkid.* Bromma, Opal
- Bicho, Jenny. *Treasure. Nyckeln till framtiden.* Stockholm: Bonnier Carlsen
- Blom, Hampus. *Wisteria hollow.* Sverige, Hampus Blom
- Brandberg, Emma. *Mindcap.* Lava förlag
- Broadbent, Carissa och Mikaela Hincks (övers.). *The ashes & the star-cursed king.* Stockholm, B. Wahlströms
- Broadbent, Carissa och Mikaela Hincks (övers.). *The serpent & the wings of night.* Stockholm, B. Wahlströms
- Dahlberg, Alexandra. *Snapstories. Sjukt toxic.* Helsingborg, Hegas
- Farshin, Melody. *GOAT.* Stockholm, Bonnier Carlsen
- Garber, Stephanie och Carina Jansson (övers.). *Once upon a broken heart.* Stockholm, Fenix
- Garber, Stephanie och Carina Jansson (övers.). *The ballad of never after.* Stockholm, Fenix
- Górecka, Joanna. *Nudes.* Stockholm, Natur & Kultur
- Hart, Callie och Åsa Malm (övers.). *Quicksilver.* Stockholm, Fenix
- Jägerfeld, Jenny. *Banjo baby.* Stockholm, Rabén & Sjögren
- Lundsten, Ellinor. *Swish.* Lund, Ekström & Garay

Medin, Lisa. *Rewind. Medley-sidospåren*. Korkskruv Mediabilder AB

Maddox, Jake, Daniel Mauleón, Bueno Capeáns och Emil Christenson (övers.). *Ooze escape!*
Bromma, Berghs

Melin, Mårten och Hanna Granlund, *Animal boy. Flykten*. Lund, Nypon förlag

Melin, Mårten och Hanna Granlund, *Animal boy. Superhjälten*. Lund, Nypon förlag

Roberts, Lauren och Åsa Kempe (övers.). *Fearless*. Kungsbacka, Mius Förlag

Roberts, Lauren och Åsa Kempe (övers.). *Reckless*. Kungsbacka, Mius Förlag

Salisbury, Melinda och Helena Olsson (övers.). *AdelAIDE vill bara hjälpa till*. Örnsköldsvik,
Argasso

Vestman, Emma och Lynn Imarom. *Starstruck*. Helsingborg, Hegas

MER FRÅN BOKPROVNINGSBORDET

Djur som lever mellan genrer

Dackenberg, Clara. *Hur låter djuren? Mitt första bestiarium*. Stockholm, Natur & Kultur

Sharpson, Neil och Dan Santat. *Lita aldrig på en fisk*. Stockholm, Lilla Piratförlaget

Elden är lös!

Anderberg Strollo, Åsa. *Kiosken*. Stockholm, Alfabet

Cham, Jorge och Patrik Hammarsten (övers.). *Olivers superstora universum. Glödtheta vulkaner*.
Stockholm, B. Wahlströms

Dahlberg, Alexandra. *Allt brinner*. Stockholm, Lilla Piratförlaget

Johansson, Ewa Christina och Rickard Fornstedt. *Elden*. Helsingborg, Hegas

Johansson, Linda. *Rök*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Kuick, Katarina och Charlotte Ramel. *Förskolan Hattstugan på utflykt*. Stockholm, Alfabet

Lindström, Eva. *Katten och apan*. Stockholm, Alfabet

Ljungberg, Emelie. *Sommaren när allt brann*. Bromma, Opal

Ohlsson, Kristina och Moa Wallin. *Fallet med den försvunna skatten*. Stockholm, Bonnier
Carlsen

Söderlund, Jimmy. *Vid den röda vägens slut*. Lava förlag

Thörn, Alma. *Jorden anropar Isak!* Stockholm, Alfabet

Wiberg, Julia och Ingrid Flygare. *Enkla och roliga fakta om vulkaner*. Stockholm, Rabén &
Sjögren

Wieslander, Jujja och Lotta Geffenblad. *Vina Vinas vulkan*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Faktaböcker: vilka syns mest?

Bischer, Karen och Marie Helleday Ekwurtzel (övers.). *Ronaldo vs Messi*. Helsingborg, Hegas

Dalevi, Sören och Marcus-Gunnar Pettersson. *Jona*. Sävedalen, Speja

Dömstedt, Tomas. *Alexander Isak*. Lund, Nypon förlag

Karlsson, Stefan och Valentin Schönbeck. *Alexander Isak är bäst*. Västra Frölunda, Tukan

Mugford, Simon, Dan Green och Louise Lundman (övers.). *Haaland*. Västra Frölunda, Tukan

Oldfield, Matt och Tom Oldfield. *Haaland: vägen till proffsligorna*. Västra Frölunda, Tukan

Sánchez Vegara, Maria Isabel, Linzie Hunter, Elsie Formgren (övers.) och Sten Sundström (övers.). *Astrid: min första Astrid Lindgren*. Stockholm, Bookmark

Sánchez Vegara, Maria Isabel, Florencia Gavilan, Elsie Formgren (övers.) och Sten Sundström (övers.). *Leo Messi*. Stockholm, Bookmark

Sánchez Vegara, Maria Isabel, Borghild Fallberg, Elsie Formgren (övers.) och Sten Sundström (övers.). *Taylor Swift*. Stockholm, Bookmark

Sundin, David och Amanda Berglund. *Känner du Astrid Lindgren?* Stockholm, Rabén & Sjögren

Susso, Jali Madi och Valentin Schönbeck. *MrBeast är bäst*. Västra Frölunda, Tukan

Hårdrockare i utgivningen!

Brodin, Leo, Kristina Murray Brodin och Joanna Schmidt. *Sandslottet*. Lerum, Idus förlag

Ingvarsson, Hanna och Mikkey Dee. *Handbok för små rockers med Mikkey Dee*. Malmö, Story House Egmont

Thydell, Johanna och Klara Nordin Stensö. *Jag bor inte här*. Stockholm, Alfabet.

Saknas ord!

Bratt Anna, Emma Bergström och Ella Bratt. *Vad gör katten?* Lerum, Idus förlag

Groth, Julia. *Var är mitt ägg?* Stockholm, Bonnier Carlsen

Karlsson, Dagny. *En helt vanlig promenad med en Pyrenéerhund*. Books on Demand

Kjäll, Catrin och Alina Fylypenko. *I månmakarnas värld*. Göteborg, Parola Förlag

Kjäll, Catrin och Alina Fylypenko. *Var katten har jag hamnat?* Göteborg, Parola Förlag

Lindström, Eva. *Katten och apan*. Stockholm, Alfabet

Killars tårar

Andrée, EliSophie. *Mord och mascara*. Helsingborg, Hegas

Herrström, Christina. *Tusen gånger starkare*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Jones, Linda. *Lejonflock*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Karinsdotter, Emma och Bjarke Stenbæk Kristensen. *Det sista killregnet*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Milewski, Jenny och Daniel Hultman. *Stå på bromsen*. Helsingborg, Hegas

Yoldas, Atilla och Viktor Westberg. *Killboken*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Lättläst skräckel

Andrée, EliSophie. *Mord och mascara*. Helsingborg, Hegas

Hansson, Anna. *Snön lyser vit*. Lund, Nypon förlag

Hemmet som en otrygg plats

Afram Janani, Mirna och Kasper Binzer. *Lana eller Lina?* Stiftelsen Sapling

Ajmi, Zakiya och Ylva Kempe (övers.). *Vulkan*. Bromma, Berghs

Bommarco, Arianna. *Rida eller dö*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Dahlin, Petrus och Tone Lindholm. *Runaway Kid*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Edberg, Eva. *Klara räddar pappa med kormackan*. Lerum, Idus förlag

Falk, Kristina. *Löftet*. Stockholm, Rabén & Sjögren
Körling, Anne-Marie och Stina Wirsén. *En vit vecka*. Stockholm, En bok för alla
Löfkvist, Majken. *Flickan från kusten*. Lerum, Visto förlag

Gör-det-själv

Foley, John och Marie Helleday Ekwurtzel (övers.). *Schackmatt! Lär dig spela schack!* Bromma, Ordalaget bokförlag
Robert och Michael Wiander. *Silverdraken, de sju knepen*. Lerum, Idus förlag
Rosberg, Elise, Felix Östergård, Viktor Engholm, Jay Callisto, Niki Hjort, Linn Olsson, Sandra Andersson och Ray Johansson. *Teckna chibi*. Kawaii manga. Malmö, Nosebleed Studio.
Yeo, Jolene, Shirley Tan och Monika Andersson (övers.). *Teckna manga*. Västra Frölunda, Tukan förlag
Öhrn, Angelica och Sandra Fröjd. *Käpphästar, från raggssockor till drömstall. Skapa, pyssla & lek!* Bromma, Berghs

Mat i olika delar av världen

Ausenius, Katarina och Klaudia Drabikowska. *Nina & Aisha äter fredagsgodis*. Helsingborg, Lilla hoi
Horowitz, Dave och Stephan Mendel-Enk (övers.). *Fem små gefilties*. Stockholm, Dos Nisele
Matari, Jenan A, Aya Ghanameh och Charlotte Sjögren (övers.). *I djiddos trädgård växer allt*. Stockholm, Trinambai
Nyong'o, Kwame och Matilda Wallin (övers.). *Mama Milkas mandazi*. Somabooks Förlag
X. Fang och Nika Abiri (övers.). *Dumplingpalatset*. Stockholm, Bokförlaget Trasten

STATISTIK

Den sista februari 2026 hade det inkommit **2 335** barn- och ungdomsböcker med utgivningsår 2025 till Svenska Barnboksinstitutet.

I statistiken redovisas dessa siffror. Svenska Barnboksinstitutet har redovisat utgivningsstatistik sedan den första Bokprovningen 1993. 1993–1998 hämtades statistiken från *Svensk bokförteckning* men från och med 1999 redovisas Svenska Barnboksinstitutets egen statistik. Alla procentangivelser är avrundade till närmaste heltal.

Utgivningen av barn- och ungdomsböcker

Tabell 1

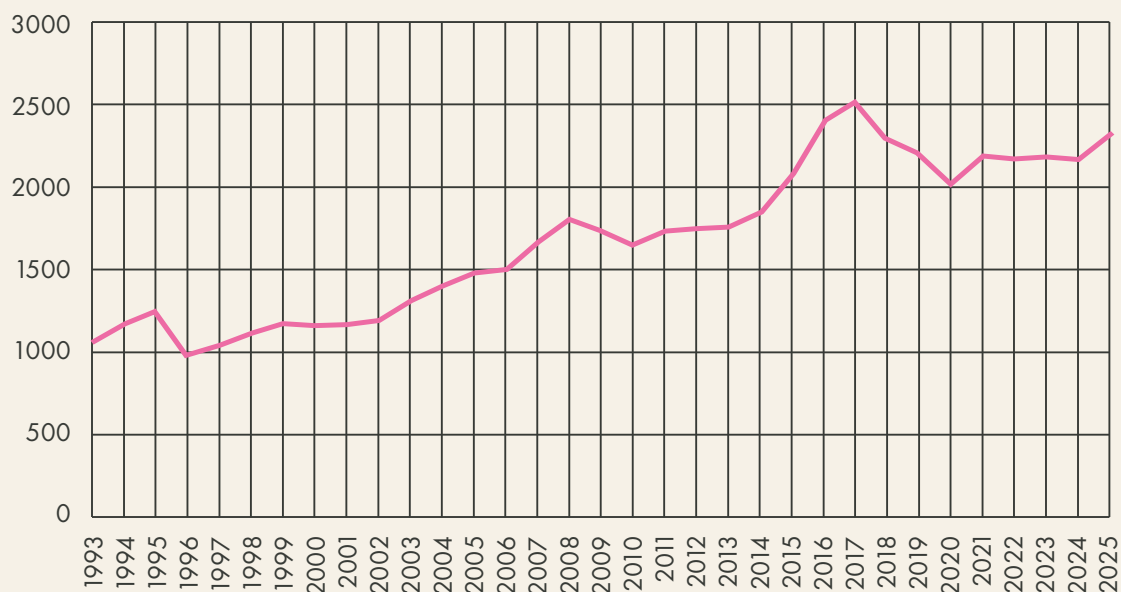
Utgivningen av barn- och ungdomsböcker 2024–2025

KATEGORI	2024	2025
Bilderböcker	805	873
Dramatik	5	2
Faktaböcker	379	451
Kapitelböcker	374	377
Mellanåldersböcker	313	311
Poesi	8	10
Samlingar	22	24
Sångböcker	7	4
Tecknade serier	115	100
Ungdomsböcker	154	183
Totalt	2 182	2 335

Kommentar: År 2025 utkom 2 335 barn- och ungdomsböcker, vilket är en **ökning med 7 procent** jämfört med 2024.

Diagram 1

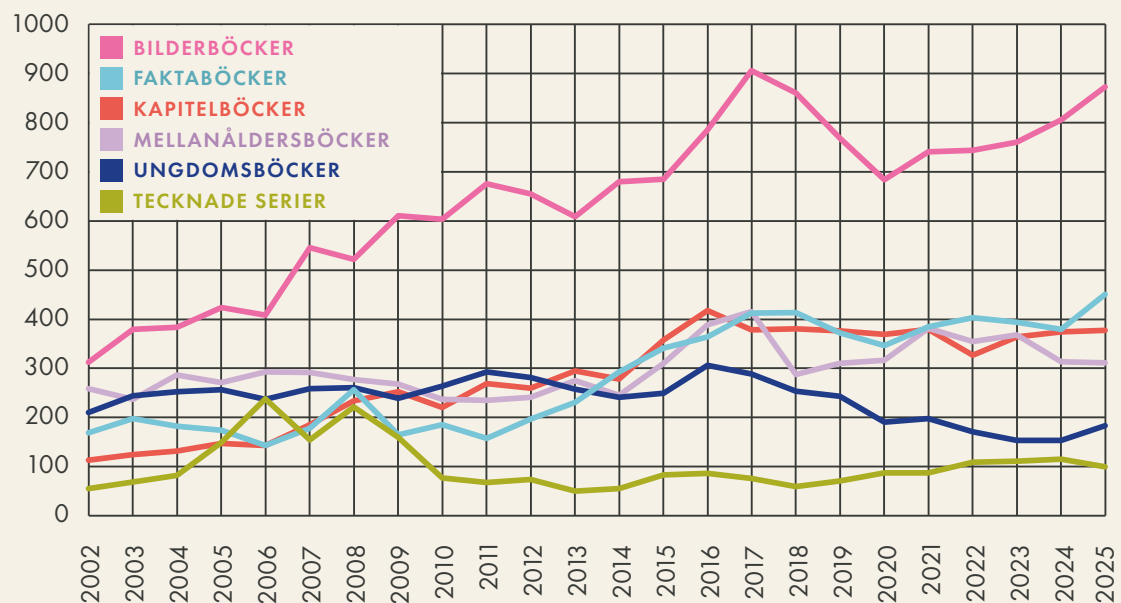
Utgivningen av barn- och ungdomsböcker 1993–2025

Kommentar: Statistiken redovisas från och med Bokprovningsens start 1993. 2025 gavs det ut **117 procent** fler barn- och ungdomsböcker än 1993. Siffrorna 1993–1998 är hämtade från Svensk bokförteckning. Siffrorna 1999 och framåt är framtagna av SBI.

Diagram 2

Utgivningen fördelad på kategorier 2002–2025

Kommentar: Denna statistik redovisas från och med 2002 då SBI började föra statistik över de i dag gällande kategorierna.

Tabell 2

Utgivningen av originalsvenska barn- och ungdomsböcker 2024–2025

KATEGORI	2024	2025
Bilderböcker	585	617
Dramatik	4	1
Faktaböcker	203	279
Kapitelböcker	315	295
Mellanåldersböcker	242	231
Poesi	7	10
Samlingar	15	15
Sångböcker	4	4
Tecknade serier	14	13
Ungdomsböcker	123	131
Totalt	1 512	1 596

Kommentar: Den originalsvenska utgivningen 2025 ökade med 6 procent jämfört med 2024. Med svenska barn- och ungdomsböcker avses böcker som är utgivna i Sverige på originalspråk.

Tabell 3

Utgivningen av översatta barn- och ungdomsböcker 2024–2025

KATEGORI	2024	2025
Bilderböcker	220	256
Dramatik	1	1
Faktaböcker	176	172
Kapitelböcker	59	82
Mellanåldersböcker	71	80
Poesi	1	0
Samlingar	7	9
Sångböcker	3	0
Tecknade serier	101	87
Ungdomsböcker	31	52
Totalt	670	739

Kommentar: Den översatta utgivningen 2025 ökade med 10 procent jämfört med 2024. Med översatta barn- och ungdomsböcker avses böcker som tidigare har givits ut på annat språk eller i ett annat land.

Diagram 3

Fördelning mellan originalsvenska och översatta barn- och ungdomsböcker 2025

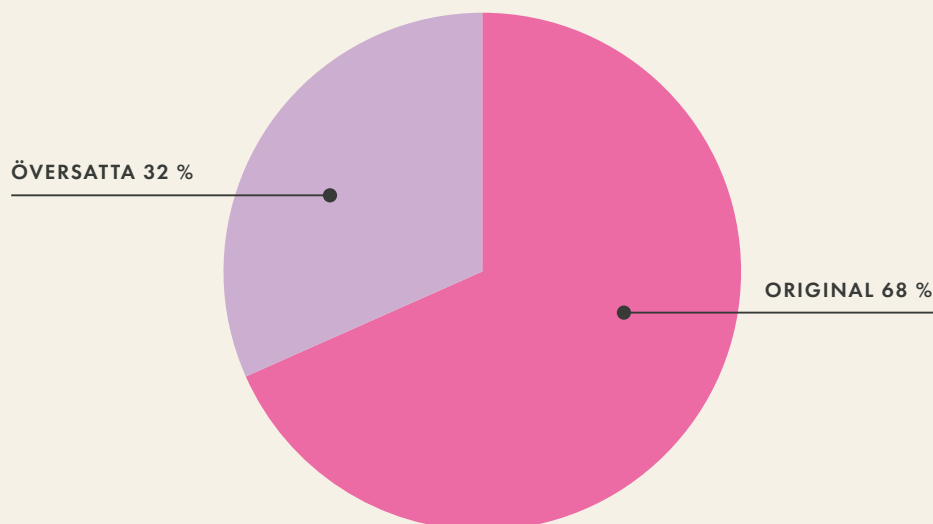
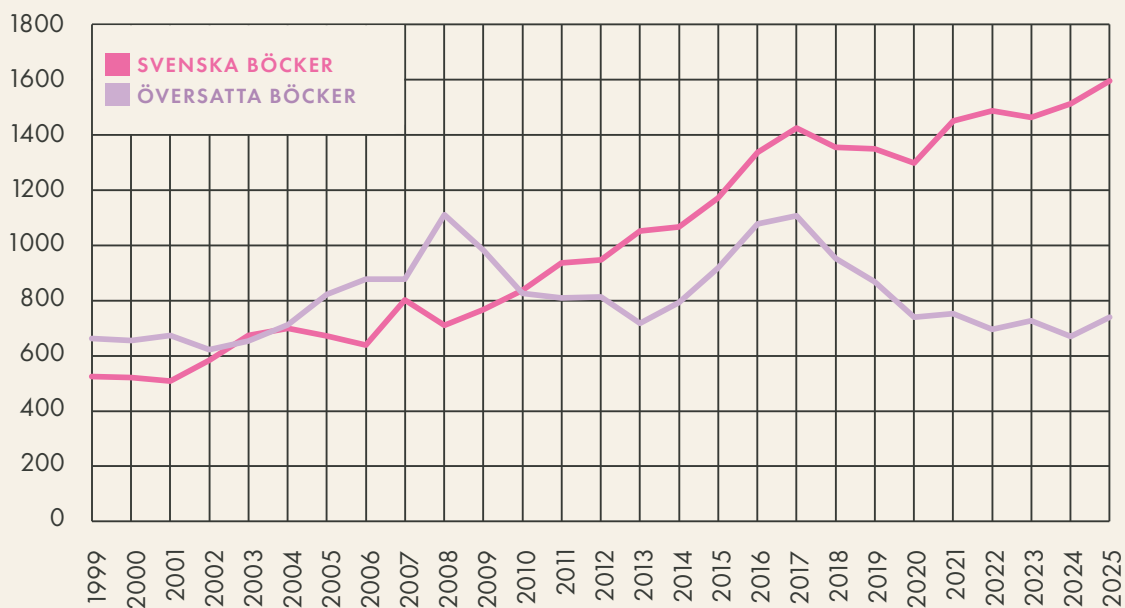

Diagram 4

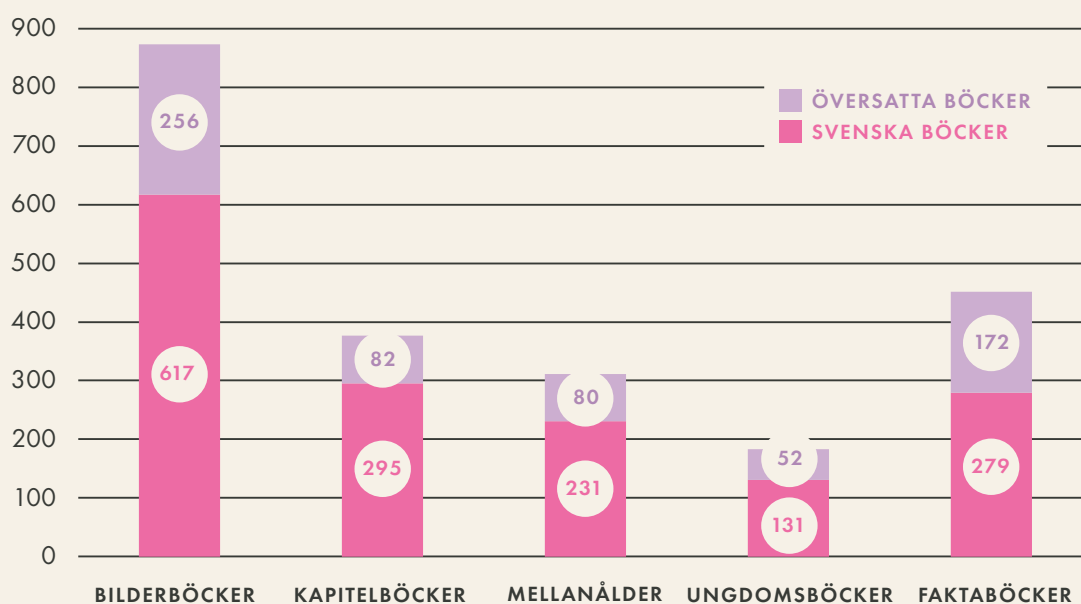
Utgivningen av barn- och ungdomsböcker 1999–2025, jämförelse svenska och översatta böcker

Kommentar: Denna statistik redovisas från och med 1999 då SBI började dela in samtliga utgivna böcker i originalsvenska och översatta.

Diagram 5

Utgivningen i de största kategorierna 2025

Förstaupplagor av barn- och ungdomsböcker

Tabell 4

Barn- och ungdomsböcker total, förstaupplagor 2024–2025

KATEGORI	2024	2025
Bilderböcker	711	763
Dramatik	4	2
Faktaböcker	356	421
Kapitelböcker	356	367
Mellanåldersböcker	298	283
Poesi	7	9
Samlingar	21	24
Sångböcker	6	3
Tecknade serier	112	100
Ungdomsböcker	140	161
Totalt	2 011	2 133

Kommentar: Utgivningen av förstaupplagor 2025 ökade med 6 procent jämfört med 2024.

Tabell 5

Originalsvenska barn- och ungdomsböcker, förstaupplagor 2024–2025

KATEGORI	2024	2025
Bilderböcker	500	523
Dramatik	4	1
Faktaböcker	192	260
Kapitelböcker	299	286
Mellanåldersböcker	228	217
Poesi	6	9
Samlingar	15	15
Sångböcker	3	3
Tecknade serier	14	13
Ungdomsböcker	112	114
Totalt	1 373	1 441

Kommentar: Utgivningen av originalsvenska förstaupplagor 2025 ökade med knappt 5 procent jämfört med 2024.

Tabell 6

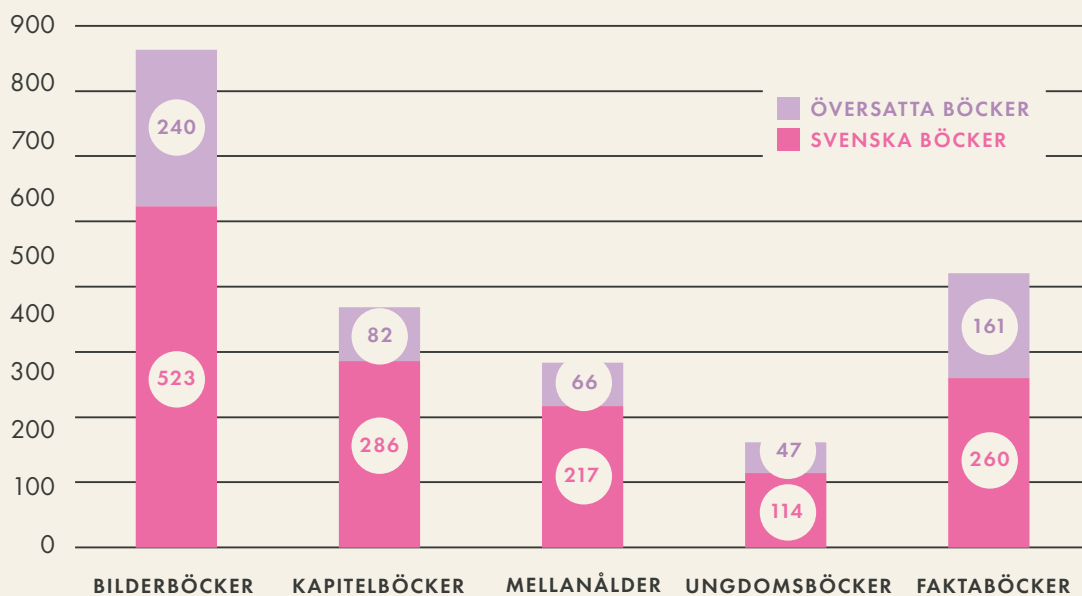
Översatta barn- och ungdomsböcker, förstaupplagor 2024–2025

KATEGORI	2024	2025
Bilderböcker	211	240
Dramatik	0	1
Faktaböcker	164	161
Kapitelböcker	57	82
Mellanåldersböcker	70	66
Poesi	1	0
Samlingar	6	9
Sångböcker	3	0
Tecknade serier	98	87
Ungdomsböcker	28	47
Totalt	640	693

Kommentar: Utgivningen av översatta förstaupplagor 2025 ökade med 8 procent jämfört med 2024.

Diagram 6

Utgivningen av förstaupplagor i de största kategorierna 2025

Tabell 7

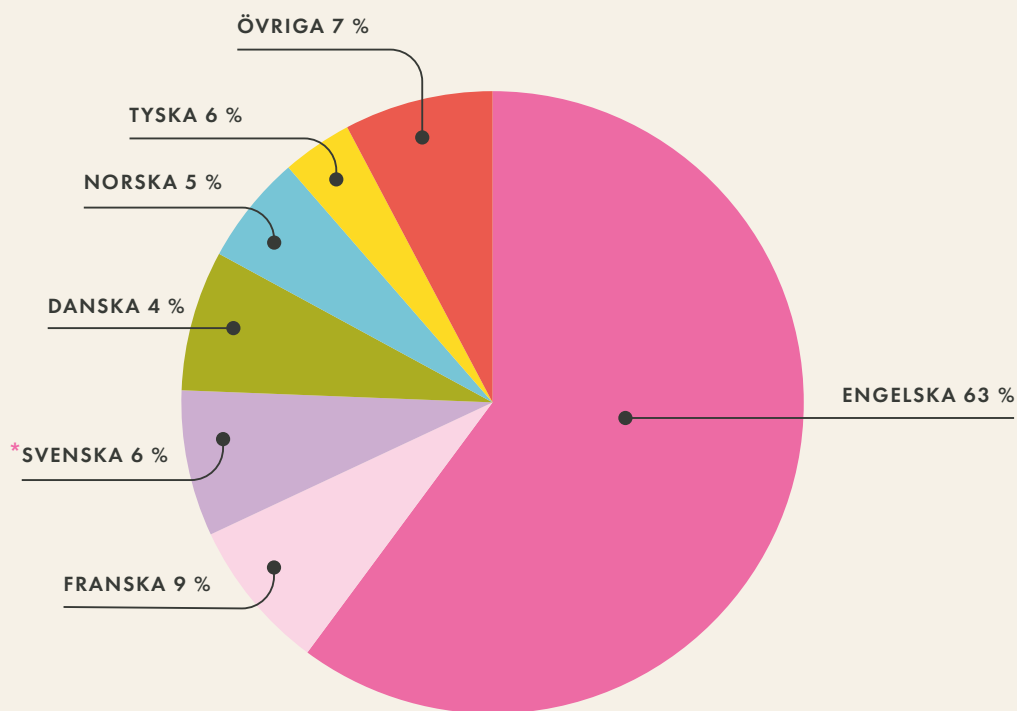
Språk varifrån översättningarna gjorts i förstaupplagor 2024–2025

SPRÅK	2024	2025
Engelska	403	412
Franska	57	54
Svenska*	37	52
Danska	40	50
Norska	35	39
Tyska	25	25
Nederländska	6	9
Italienska	7	8
Spanska	4	7
Japanska	3	6
Finska	3	6
Koreanska	5	4
Arabiska	0	2
Ryska	0	2
Persiska	0	2
Turkiska	0	1
Vietnamesiska	0	1
Ukrainska	1	1
Litauiska	0	1
Isländska	2	1
Bosniska	0	1
Hebreiska	0	1

* Böcker översatta från svenska till annat språk och utgivna i Sverige. I statistiken över översättningar inkluderas även böcker översatta till andra språk än svenska.

Diagram 7

De största språken varifrån översättningar gjorts 2025

* Böcker översatta från svenska till annat språk och utgivna i Sverige. I statistiken över översättningar inkluderas även böcker översatta till andra språk än svenska.

Tabell 8

Förekomst av andra språk än svenska i utgivningen av barn- och ungdomsböcker 2024–2025

ANDRASPRÅK	2024	2025
Engelska	11	61
Persiska	17	16
Arabiska	14	13
Finska	2	6
Somaliska	8	6
Meänkieli	4	5
Ukrainska	0	4
Bosniska	3	3
Nordsamiska	5	3
Danska	0	2
Jiddisch	3	2
Polska	0	2
Romani	4	2
Spanska	4	2
Franska	0	1
Hebreiska	0	1
Kurdiska	0	1
Litauiska	0	1
Malajiska	0	1
Norska	0	1
Portugisiska	0	1
Ryska	1	1
Tigrinska	0	1
Tyska	2	1

Kommentar: Böcker med parallelltext är inkluderade i ovanstående tabell. De flesta böcker med parallelltext är utgivna med text på svenska samt ett annat språk men i vissa fall finns flera språk än svenska representerade. Det kan till exempel röra sig om en bok med text på engelska och arabiska. I de fallen räknas båda språken i tabellen ovan. Det totala antalet språkförekomster är därför något högre än antalet böcker. 2025 utkom 134 böcker (2024: 84) på andra språk än svenska eller med parallelltext på svenska och/eller annat/andra språk.

Tabell 9

Återutgivning total 2024–2025

KATEGORI	2024	2025
Bilderböcker	94	110
Dramatik	1	0
Faktaböcker	23	30
Kapitelböcker	18	10
Mellanåldersböcker	15	28
Poesi	1	1
Samlingar	1	0
Sångböcker	1	1
Tecknade serier	3	0
Ungdomsböcker	14	22
Totalt	171	202

Kommentar: Återutgivningen 2025 ökade med 18 procent jämfört med 2024.

Tabell 10

Originalsvensk återutgivning 2024–2025

KATEGORI	2024	2025
Bilderböcker	85	94
Dramatik	0	0
Faktaböcker	11	19
Kapitelböcker	16	10
Mellanåldersböcker	14	14
Poesi	1	1
Samlingar	0	0
Sångböcker	1	1
Tecknade serier	0	0
Ungdomsböcker	11	17
Totalt	139	156

Kommentar: Den originalsvenska återutgivningen 2025 ökade med 12 procent jämfört med 2024.

Tabell 11

Översatt återutgivning 2024–2025

KATEGORI	2024	2025
Bilderböcker	9	16
Dramatik	1	0
Faktaböcker	12	11
Kapitelböcker	2	0
Mellanåldersböcker	1	14
Poesi	0	0
Samlingar	1	0
Sångböcker	0	0
Tecknade serier	3	0
Ungdomsböcker	3	5
Totalt	32	46

Kommentar: Den översatta återutgivningen 2025 ökade med 44 procent jämfört med 2024.

Diagram 8

Utgivningen uppdelad på förstaupplagor och återutgivning 2025

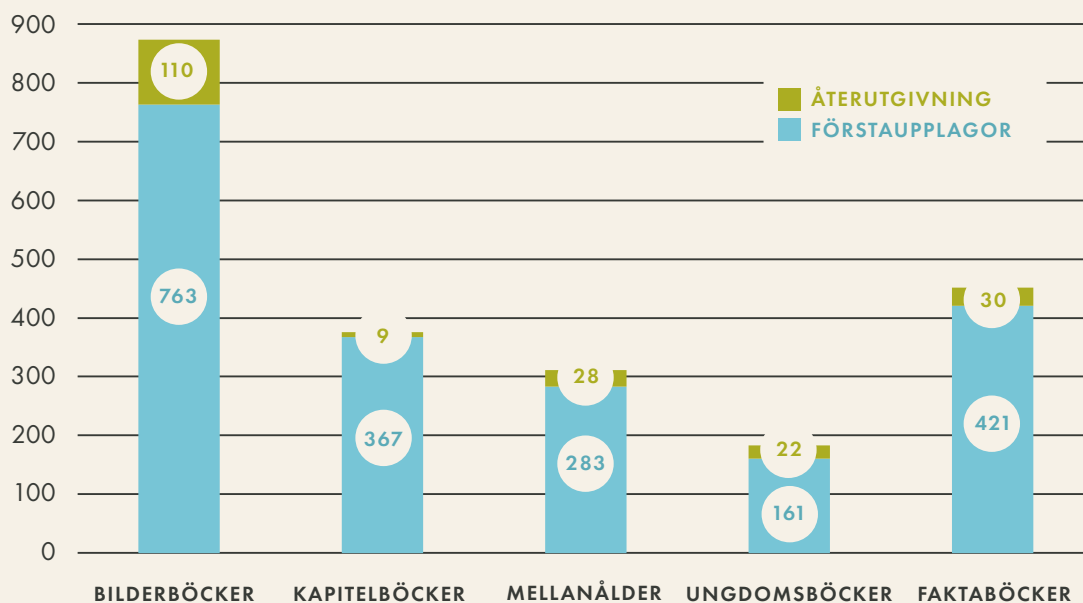

Diagram 9

Fördelning mellan förstaupplagor och återutgivning 2025

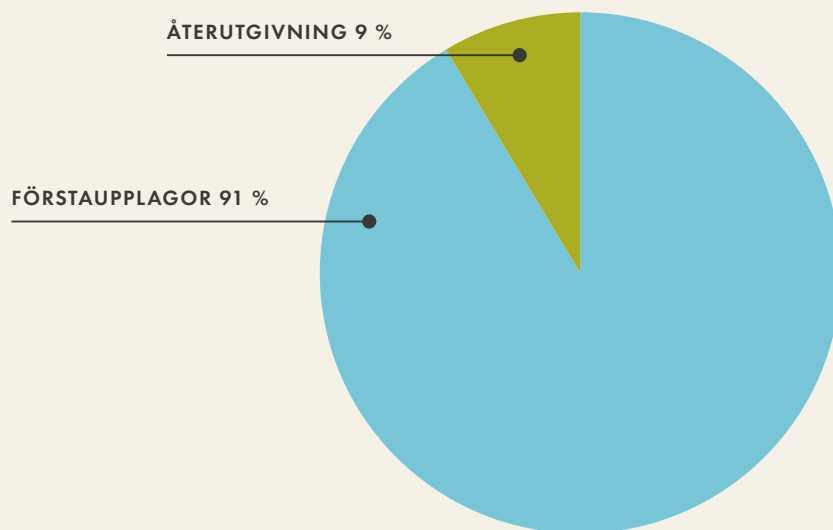
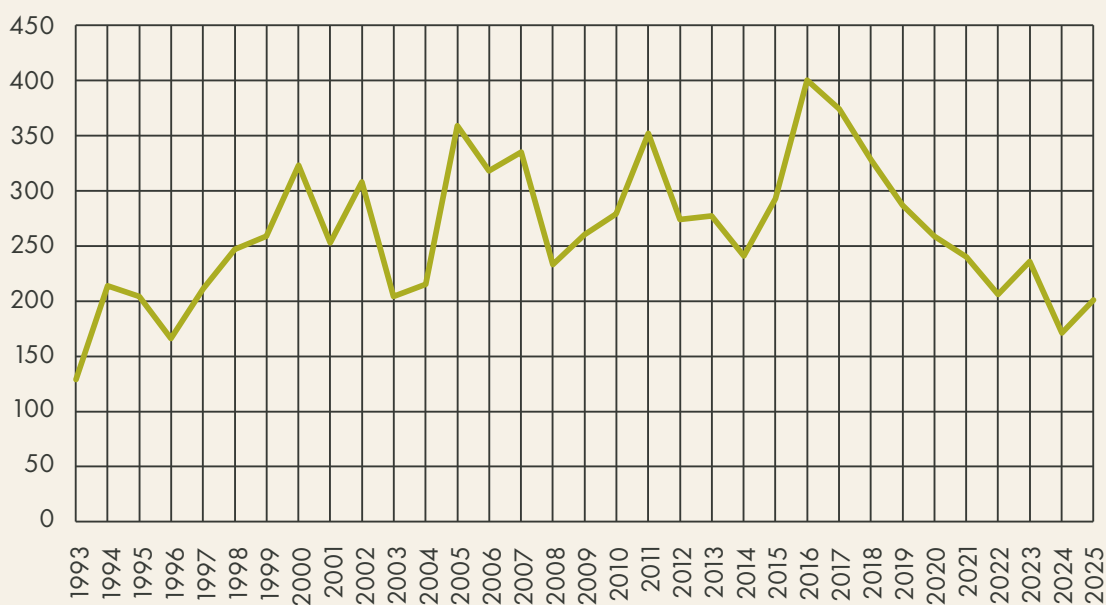

Diagram 10

Återutgivning 1993–2025

Tabell 12

Upphovspersoners kön i förstaupplagor 2025

KATEGORI	KVINNA		MAN	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Bilderböcker	936	77	275	23
Dramatik	1	50	1	50
Faktaböcker	357	63	213	37
Kapitelböcker	421	64	233	36
Mellanåldersböcker	245	62	148	38
Poesi	5	71	2	29
Samlingar	4	100	0	0
Sångböcker	4	100	0	0
Tecknade serier	43	30	100	70
Ungdomsböcker	110	64	62	36
Totalt	2 126	67	1 034	33

Tabell 13

Upphovspersoners kön i originalsvenska förstaupplagor 2025

KATEGORI	KVINNA		MAN	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Bilderböcker	716	80	174	20
Dramatik	1	100	0	0
Faktaböcker	256	67	128	33
Kapitelböcker	350	68	162	32
Mellanåldersböcker	191	65	140	35
Poesi	5	71	2	29
Samlingar	1	100	0	0
Sångböcker	1	100	0	0
Tecknade serier	12	63	7	37
Ungdomsböcker	77	63	45	37
Totalt	1 610	71	658	29

Tabell 14

Upphovspersoners kön i översatta förstaupplagor 2025

KATEGORI	KVINNA		MAN	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Bilderböcker	220	69	101	31
Dramatik	0	0	1	100
Faktaböcker	101	54	85	46
Kapitelböcker	71	50	71	50
Mellanåldersböcker	54	55	44	45
Poesi	0	0	0	0
Samlingar	3	100	0	0
Sångböcker	3	100	0	0
Tecknade serier	31	25	93	75
Ungdomsböcker	33	66	17	34
Totalt	516	56	412	44

Huvudpersoner i förstaupplagor

Tabell 15

Huvudpersoners kön i förstaupplagor 2025

KATEGORI	FLICKA		POJKE		EJ SPEC. KÖN	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Bilderböcker	155	40	158	41	75	19
Kapitelböcker	135	58	93	40	3	1
Mellanåldersböcker	122	54	102	45	3	1
Tecknade serier	19	31	41	67	1	2
Ungdomsböcker	63	50	60	48	2	2
Totalt	494	48	454	44	84	8

Kommentar: Huvudpersoner kan också vara till exempel förmänskligade djur som tillskrivs kön. Huvudpersoner räknas enbart i de kategorier som anges i tabellen. 2025 var fördelningen 48 % flickor (2024: 48 %), 44 % pojkar (2024: 43 %) och 8 % ej specificerat kön (2024: 9 %) i den totala utgivningen av förstaupplagor. Transpersoner anges efter vilket kön de identifierar sig med.

Tabell 16

Huvudpersoners kön i originalsvenska förstaupplagor 2025

KATEGORI	FLICKA		POJKE		EJ SPEC. KÖN	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Bilderböcker	118	41	115	40	57	20
Kapitelböcker	101	58	71	41	3	2
Mellanåldersböcker	105	60	69	39	1	1
Tecknade serier	5	63	3	38	0	0
Ungdomsböcker	51	55	41	44	2	2
Totalt	380	51	299	40	63	8

Kommentar: 2025 var fördelningen 51 % flickor (2024: 49 %), 40 % pojkar (2024: 40 %) och 8 % ej specificerat kön (2024: 11 %) i den totala utgivningen av originalsvenska förstaupplagor.

Tabell 17

Huvudpersoners kön i översatta förstaupplagor 2025

KATEGORI	FLICKA		POJKE		EJ SPEC. KÖN	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Bilderböcker	37	38	43	44	18	18
Kapitelböcker	34	61	22	39	0	0
Mellanåldersböcker	17	33	33	63	2	4
Tecknade serier	14	26	38	72	1	2
Ungdomsböcker	12	39	19	61	0	0
Totalt	114	39	155	53	21	7

Kommentar: 2025 var fördelningen 39 % flickor (2024: 45 %), 53 % pojkar (2024: 50 %) och 7 % ej specificerat kön (2024: 5 %) i den totala utgivningen av översatta förstaupplagor.

Tabell 18

Utgivningen 2025 fördelad på förlag

FÖRLAG	2025	FÖRLAG	2025
Bonnier Carlsen	241	Modernista	14
Tukan	166	Bellinova	13
Rabén & Sjögren	152	Dar Al Muna	12
Nypon förlag	108	Cobolt	12
Hegas	101	Epix	12
Egmont Publishing	100	Kartago	11
Goboken	82	Vibery Press	11
Lava förlag (H)	75	Sagobiten	10
Visto (H)	69	Semic	8
Easy Peasy Publishing	68	Sol Förlag (H)	7
Idus	67	Funkibator förlag	7
Lind & Co	54	Trasten	7
Lilla piratförlaget	50	Vulkan (P)	7
Alfabeta	47	Olika	6
Opal	42	Pinolek	6
Natur & Kultur	42	Somabooks	6
Berghs	37	Sanoma	6
Books on demand (BoD) (P)	35	Bornelings	5
Ordalaget	34	Whip media (H)	5
Ditt bokförlag (H)	27	Barthelson	5
En bok för alla	26	Juppe Jindungo förlag	5
Ekström & Garay (H)	22	Bokfabriken	5
Bookmark förlag	22	Nspir	5
Beta pedagog	19	Karneval	5
B. Wahlströms	19	Bokförlaget K&R	5
Kikkuli	17	Boksmart	5
Speja	15	Nordient	6
Argasso	15	The Book Affair (H)	5
Triumf	14	Mondial	5

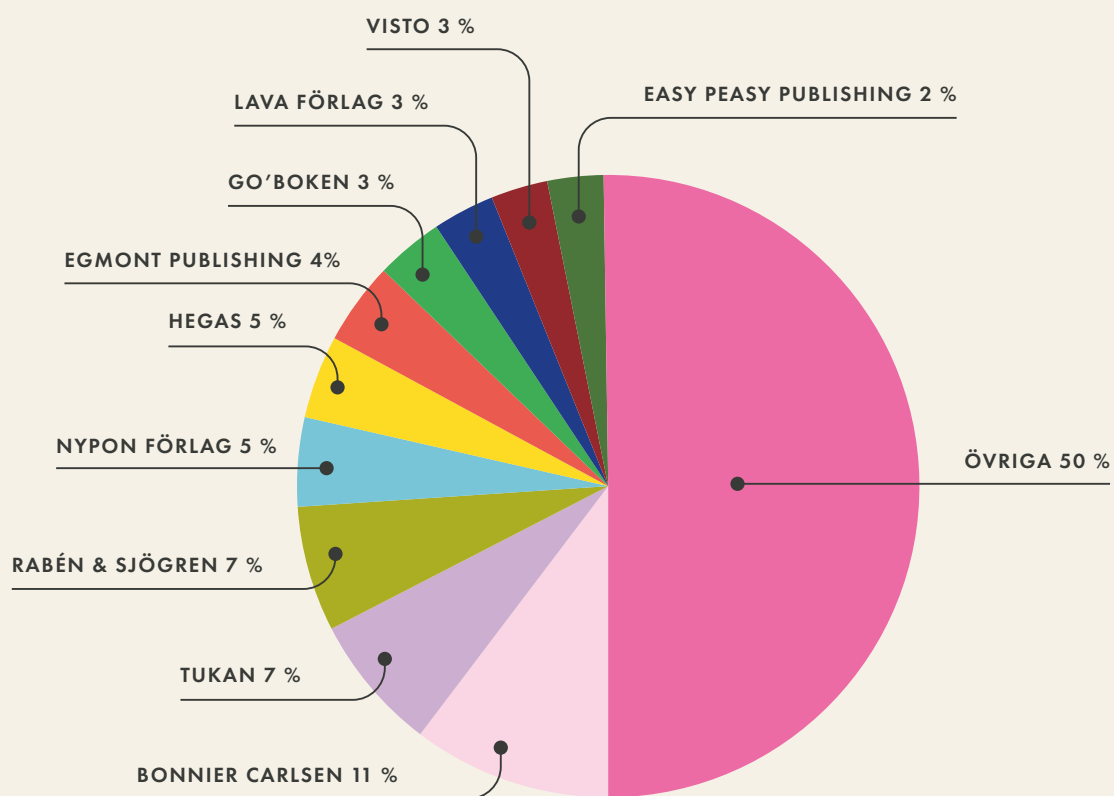
Kommentar: I tabellen redovisas de förlag som har gett ut 5 eller fler titlar under 2025. Sammanlagt 1991 (2024: 1 828) titlar. Resterande förlag och utgivare har gett ut 344 titlar (2024: 354) titlar sammanlagt.

(P) = Publiceringstjänst. Upphovspersonen själv finansierar hela utgivningen.

(H) = Hybridförlag. Upphovspersonen tar delar av den ekonomiska risken.

Diagram 11

De tio största förlagen i förhållande till övriga 2025

Om Svenska Barnboksinstitutets Bokprovning

Bokprovningen består av öppna föreläsningar för alla intresserade, en utställning med årets barn- och ungdomsböcker samt en dokumentation med statistik och analyser. Begreppet Bokprovning är varumärkesskyddat av Svenska Barnboksinstitutet. Bokprovningen genomförs med stöd från Region Stockholm. Institutet vill även rikta ett varmt tack till alla utgivare som skänker ett exemplar av varje utgiven bok till SBI. Tack också till Kungliga biblioteket för gott samarbete.

En översikt – inget kvalitetsurval

I Bokprovningen går Svenska Barnboksinstitutet igenom föregående års utgivning av barn- och ungdomsböcker och presenterar den genom statistik och fördjupningar och teman som av olika skäl är intressanta att lyfta. Bokprovningen är därmed ett slags litteraturhistoria i mikroformat, som enbart tittar på ett enskilt år, men där jämförelser även förekommer bakåt. I årets Bokprovning ingår de tryckta böcker från 2025 som inkommit till SBI senast den sista februari 2026. Statistikdelen täcker inte digital utgivning (e-böcker, ljudböcker, appar och annan digital litteratur). I Bokprovningen görs ingen bedömning av de enskilda böckernas kvalitet. Syftet är i stället att se till hela utgivningen och bredden i den. Den som är intresserad av kvalitetsbedömningar hänvisas till dagstidningarnas och andra aktörers kritikerverksamhet samt de enskilda böckerna för egen bedömning.

Föreläsningar och utställning

Årets Bokprovningföreläsningar genomförs digitalt den 16 april 2026. De filmas och görs tillgängliga på SBI Play senare under 2026. En utställning visas i institutets bibliotek 16 april–4 juni. All dokumentation publiceras på institutets webbplats och är fritt nedladdningsbar där.

Dokumentationens skribenter

Texterna i årets Bokprovningssdokumentation har skrivits av Helena Ahlin, Sofia Gydemo, Tuva Haglund, Amanda Idberg, Malin Nauwerck, Tyra Sörlien, Åsa Warnqvist och Karin Wennbom, Svenska Barnboksinstitutet. Redaktör för dokumentationen är Malin Nauwerck.

